

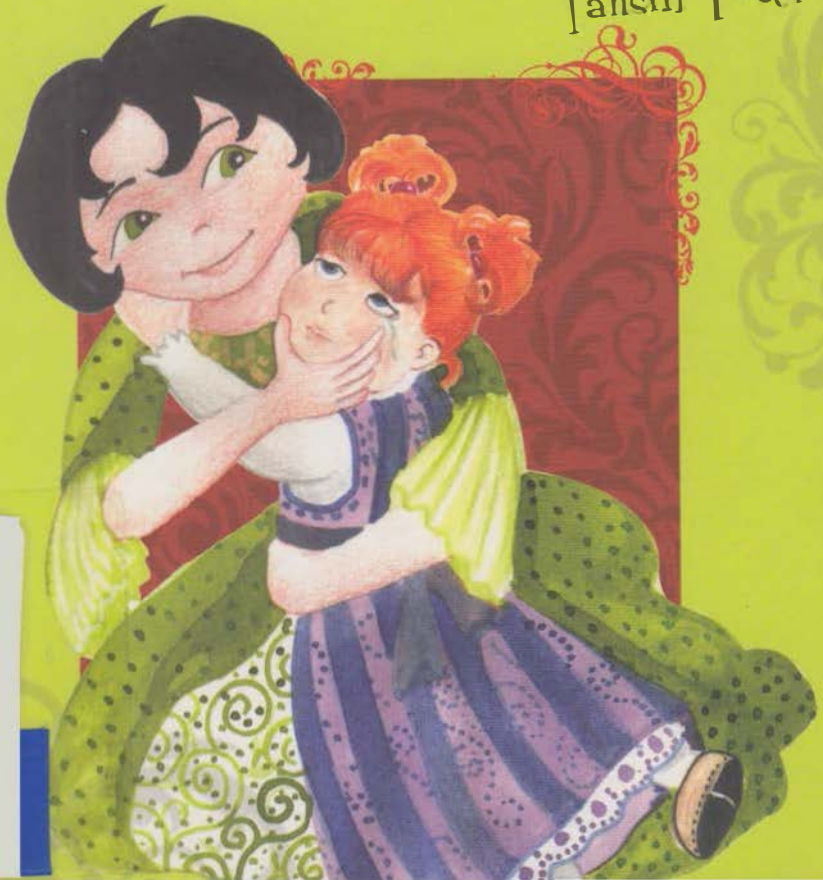
F. H. BURNETT

4. BASKI

Küçük Prenses

Kısaltarak Çeviren
Tahsin Yücel

F. H. BURNETT

Küçük Prenses

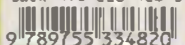
Sara Crewe, babası tarafından Bayan Minchin'in yatılı okuluna getirildiğinde, gerçek bir prensesten farksızdır. Eğitilmiş, terbiyeli, yardımsever, zengin ve yüce gönüllü bir kızıdır Sara. Ancak bir gün, babasının öldüğünü ve beş parasız kaldığını öğrenir. Başta okul müdürü Bayan Minchin olmak üzere, ona prenses gibi davranan herkes tarafından aşağılanır, azarlanır ve aç bırakılır. Yalnızca birkaç dostu, odasını paylaştığı faresi, oyuncak bebeği ve gizlice okuduğu kitaplarla teselli bulur. Kendisini bekleyen mucizeyi bilmeden kurduğu düşlerle, yaşadığı yeni hayata alışmaya ve ayakta kalmaya çalışır. Sara iyi kalpliliği ve sabrı sayesinde her güçlüğü yenecek, parasız ve aç da kalsa bir prenses olduğunu herkese gösterecektir.

Dünya çocuk edebiyatında önemli bir yeri olan F. H. Burnett'in bu eşsiz çocuk klasiği, Tahsin Yücel'in güzel Türkçesiyle İmge Çocuk dizisindeki yerini alıyor...

imge.com.tr
internet kitabevi

ISBN 975-533-482-3

9 789755 334820

İMGE
ÇOCUK

Frances Eliza Hodgson Burnett, 1849'da Manchester'da doğdu, 1924'te New York'ta öldü. İngiliz kökenli olmasına karşın, Amerikalı bir yazar olarak tanındı. *Tennessee* (1865), *That Lass of o'Lowrie's* (1877) gibi bölgesel özelliklere ağırlık veren romanlar yazdı. Ama en çok çocuk yazınında ün kazandı. *Little Lord Fauntleroy* (1886), *Sara Crewe* (1888), *A Little Princess* (1905), *The Secret Garden* (1909) kısa sürede dünya çocuk yazınının seçkin yapıtları arasında yer aldı.

Tahsin Yücel, 1933 yılında Elbistan'da doğdu; Galatasaray Lisesi'ni (1953), İÜ Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi (1960). XIX. ve XX. yüzyıl Fransız yazını ve göstergebilim alanında uzmanlaşın. Aynı bölümden profesör olarak emekli oldu. Yurtiçi ve yurtdışında yazınsal incelemeleriyle dikkat çeken Yücel'in, öykü ve romanları Fransızca başta olmak üzere birçok yabancı dile çevrildi. Tahsin Yücel, *Haney Yaşamalı* ile 1956 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı; *Düşlerin Ölümü* ile 1959 TDK Öykü Ödülü'nü; *Peygamberin Son Bes Günü* ile 1993 Orhan Kemal Roman Ödülü'nü; *Komşular* ile Dünya Kitap 1999 Yılın Kitabı Ödülü'nü; *Söylemlerin İçinden* ile 1999 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü; *Yalan* ile de 2003 Yunus Nadi Roman Ödülü ve Ömer Asım Aksoy Roman Ödülü'nü aldı. Birçok başarılı çeviriye de imza atan Yücel'e, 1984 Azra Erhat Çeviri Yazını Üstün Hizmet Ödülü verilmiştir. Büyük çoğunluğu Fransız edebiyatından yetmiş aşkın kitap çevirmiştir.

Yücel'in İmge Kitabevi Yayınları'ndan Çıkan Çevirileri:

- Charles Perrault, *Külkedisi*, 2005
- F. Hodgson Burnett, *Küçük Prenses*, 2006
- H. Beecher-Stowe, *Tom Amca'nın Kulübesi*, yayıma hazırlanıyor
- Georges Simenon, *Kaül*, yayıma hazırlanıyor
- Georges Simenon, *Kaçak*, yayıma hazırlanıyor

Imge Dağıtım

Ankara

Konur Sokak No: 43/A Kızılay
Tel: (312) 417 50 95-96 / 418 28 65

Faks: (312) 425 65 32

E-Posta: dagitim@imge.com.tr

İstanbul

Mühürdar Cad. No: 80 Kadıköy

Tel: (216) 348 60 58

Faks: (216) 418 26 10

E-Posta: kadikoy@imge.com.tr

F. H. BURNETT

Küçük Prens

İngilizceden Kuşallarak Çeviren
Tahsin Yücel

4. BASKI

Imge Kitabevi Yayınları
Genel Yayın Yönetmeni
Sebnem Çiler Tabakçı

ISBN 975-533-482-3

Özgün Adı
A Little Princess, 1905

© Imge Kitabevi Yayınları, 2006

Tüm hakları saklıdır.
Yayıncı izni olmadan, kısmen de olsa
fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik
yöntemlerle çoğaltılamaz.

4. Baskı: Mayıs 2006

Çocuk Kitapları Editörü
Gökçe Gökçeer

Resimleyen
Elif Songür Dağ

Kapak
Selin Sobacı

Sayfa Düzeni
Yalçın Ateş

Baskı ve Cılı
Pelin Ofset Tipo Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Mithatpaşa Cad. No: 62/4 Kızılay-Ankara
Tel: (312) 418 70 93-94 • Faks: 418 10 46
www.pelinofset.com.tr

Imge Kitabevi
Yayıncılık Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Konur Sok. No: 3 Kızılay 06650 Ankara
Tel: (312) 419 46 10-11 • Faks: (312) 425 29 87
İnternet: www.imge.com.tr • E-Posta: imge@imge.com.tr

Sara

Karanlık bir kış günü, Londra'nın sislerle gömülmüş, geniş yollarında ağır ağır ilerleyen bir arabada, bir küçük kız babasının yanına sokulmuştu. İri, derin, düşünceli gözleriyle gelip geçenlere bakıyordu. Olsa olsa on iki yaşındaki kızlara yaraşırdu bu bakış. Sara daha yedi yaşındaydı. Ama uyanık bir kızdı, düşünürdü, birçok şey düşlerdi. İnsanlara ve uçsuz bucaksız dünyaya ilişkin sorularla doluydu küçük kafası, bu nedenle uzun zamandır yaşıyormuş gibi gelirdi ona.

Babası yüzbaşı Crewe'le birlikte Bombay'dan Londra'ya gelişini anımsıyordu. Büyük gemi, gelip geçen Hindular, güvertede oynayan çocuklar gözleri-

nin önüne geliyordu. Hindistan'ın yakıcı güneşi altında yaşadıkdan sonra, gündüzü de gece gibi karanlık bir kentte bulunmak garip geliyordu ona. Babasına daha çok sokuldu.

“Baba,” dedi ince ve gizemli sesiyle, “Baba! Geldik mi?”

“Evet, Saracığım, geldik.”

Sara daha yedi yaşındaydı, ama babasının sesindeki kederi anladı. Babası yıllardan beri “o yer”den söz etmişti. Annesi kendisi doğduğu zaman ölmüştü, hiç tanımamıştı onu. Tüm ailesi babasıydı onun, genç, yakışıklı babası. Birbirlerini severler, hep birlikte oynarlardı. Babasının çok zengin olduğunu bilirdi. Çok güzel bir evde yaşamıştı. Birçok hizmetçi kendisini selamlar, “küçükhanım” derdi. Sayısız oyuncakları, sevgili hayvanları, bir de kendisini çok seven, yerli dadısı vardı. Yavaş yavaş zenginliğin bütün bunlara sahip olmak olduğunu anlamıştı. Zenginliğin hiç önemi yoktu onun için.

Ama bir gün babasının kendisini götürüleceği “o yer” hep keyfini kaçırdı. Hindistan iklimi çocuklara iyi gelmezdi, bu nedenle İngiltere’ye hem de çoğu zaman yatılı okullara yollarlardı onları.

“Sen de benimle okula gelsen olmaz mı, babacığım?” demişti beş yaşındayken. “Derslerimi öğrenmeme yardım ederdin.”

“Fazla kalmayacaksın, Saracığım,” derdi babası. “Hem başka kızlar da var orada. Onlarla oynarsın, ben de sana bol bol kitap yollarım. Çabucak büyüüp dönersin yanıma.”

“O yer”de başka kızların da bulunmasını önemsemezdi, ama kitaplar avuturdu Sara’yı. Okumayı her şeyden çok severdi. Kendisi de güzel öyküler uydurarak oyalanırdı, kendi kendine anlatırdı bunları. Bazı bazı babasına da anlatırdı. Babası da çok beğenirdi öykülerini.

“Babacığım, geldikse buna boyun eğmeliyiz, ne yapalım,” dedi tatlı tatlı.

Küçücük bir çocuğun ağzından böyle bir söz duymak yüzbaşını güldürdü, kızını öptü. Gülmeye çalışıyordu, ama ondan ayrılmaya boyun eğmek kendisine de zor geliyordu. Saracığı gerçek bir arkadaşı onun için.

Kocaman, kül rengi bir yapının önündeydiler. O da yanındaki tüm yapılar gibiydi, ama kapısının üzerinde bir tabela vardı. “BAYAN MINCHIN-KIZLAR OKULU” diye yazmışlardı tabelaya.

“İşte geldik Sara,” dedi yüzbaşı.

Sonra onu arabadan indirdi. Kapının zilini çaldılar.

Sara, ileride sık sık, bu yerin de sahibi gibi olduğunu düşünecekti. Eşyalar yerli yerindeydi, düzgündü, ama hepsinde de bir soğukluk vardı. Sara içeriye girip de şöyle bir çevresine baktıktan sonra:

“Burasını pek sevmedim, babacığım,” dedi, içini çekti.

Babası onu kollarına alıp öptü. Gülmesi kesildi birden. Bu sırada Bayan Minchin içeriye girdi. Sara onu okuluna benzetti hemen; iriydi, soğuktu, saygı değerdı, çirkindi.

“Böyle güzel bir kızı yetiştirmek benim için bir onurdur,” dedi, Sara’nın elini avuçlarına alıp okşadı. “Leydi Meredith çok akıllı olduğunu söylüyordu. Akıllı bir çocuk, benim okulum için bir hazinedir.”

Birçok düşünce geçiyordu Sara’nın aklından. “Ne diye benim güzel olduğumu söylüyor?” diye düşünüyordu. “Hiç de güzel değilim ben. Güzel dediğin albay Grange’in kızı Isabel gibi olur. Benim saçlarım hem kara, hem kısa, gözlerim yeşil, zayıfım, beyaz da değilim. Gördüğüm kızların en çirkinlerinden biri de benim. Bayan Minchin yalan söyledi.”

Sara çirkin bir kız olduğunu düşünüyordu ya aldanıyordu. Isabel Grange’e benzemiyorsa da kendine özgü bir güzelliği vardı. İnceydi, çevikti, yaşına göre büyüktü, canlı, anlamlı bir yüzü vardı. Kısa saçlarının uçları kıvrıktı; gözlerinin yeşille kül rengi arasında bir rengi vardı, ama iriydiler, kirpikleri de uzundu. Sara beğenirse bile insanlar çok beğenirdi bu gözleri...

Sara babasının yanında ayakta duruyor, babasıyla Bayan Minchin’in konuşmasını dinliyordu. Leydi Meredith’in iki kızı bu okulda yetişmişti. Yüzbaşı Crewe de onun öğüdü üzerine buraya getiriyordu kızını. Kızını yatılı okula veriyordu, ama birtakım özel koşullarla veriyordu: Sara’nın güzel bir yatak odası, yalnız kendisi için bir küçük salonu, bir arabası, bir midillisi, bir de oda hizmetçisi olacaktı.

“Derslerine gelince, merak bile etmiyorum,” dedi yüzbaşı Crewe. “Kitaplardan hiç başını kaldırmaz. İngilizce, Fransızca, Almanca kitaplar ister, tarihmiş coğrafyaymış, şiirmiş, romanmış, daha ne bileyim,

hepsini okur! Okumaya fazla dalacak olursa alın kitaplarını elinden, midillisiyle dolaşsın, yeni yeni bebekler alsın. Bebeklerle oynasın daha iyi.”

“İyi ama, babacığım, her iki üç günde yeni bir bebek alırsam gerektiği kadar sevemem ki onları,” dedi Sara. “Bebekler de küçük dostlar gibi olmalı. Emily benim en yakın dostum olacak.”

“Emily kim?” diye sordu Bayan Minchin.

“Daha almadığımız bir bebek,” dedi Sara. “Babamla birlikte seçeceğiz. Adı Emily olacak. Babam benden ayrılınca dostum o olacak, kendisiyle konuşmak için istiyorum onu.”

“Ne akıllı kız bu böyle!” dedi Bayan Minchin. “Ne hoş çocuk!”

“Evet, benim küçük hazinemdir o,” dedi yüzbaşı, Sara’yı göğsüne bastırdı.

Yüzbaşı Crewe Londra’dan ayrılınca kadar Sara’yı yanından ayırmadı. Birçok kez birlikte dolaştılar. Kızının güzel bulduğu her şeyi aldı. Yedi yaşında bir çocuğa göre çok lüks bir giysi takımı meydana getirdiler böylece. Kürklerle süslü, dantelli, işlemeli giysileri oldu sürü sürü; çok güzel şapkaları, mantoları, eldivenlerle, mendillerle, ipek çoraplarla dolu kutuları oldu. O kadar çok şey alıyorlardı ki, satıcı kadınlar küçük kıza bakarak:

“Yabancı bir prenses bu herhalde, belki de Hint racasının kızı,” diye fısıldaşıyorlardı.

Sonra Emily’yi aldılar. Birçok oyuncakçı dükkânı dolaştılar, birçok bebek gördüler onu buluncaya kadar. “Bebeğe benzemesini istemiyorum, konuştuğum

zaman beni dinler gibi görünmeli,” diyordu Sara. “Giysisiz bir bebek alalım daha iyi. Bir terziye götürür, ölçüsünü aldirtırız. Giysiler ölçü üzerine yapılırsa daha çok yakışır.”

Birçok yere baktıktan sonra, oldukça sıradan görünen bir dükkânın önünde durdular. Sara birden titremeye başladı, babasının koluna sarıldı.

“Babacığım, Emily’yi buldum!” diye haykırdı. Çok sevgili bir dosta rastlamışçasına yanakları pembeleşmiş, gözleri parlamıştı. “Bizi bekliyor,” diye sürdürdü sözlerini. “Çabuk gidelim yanına! Belki o da beni tanımıştır!”

Çok ince bir bakışı vardı bebeğin. Büyüklüğü de iyiydi, taşınması kolay olurdu; çok güzel, kestane rengi saçları, iri, mavi gözleri, gerçek kirpikleri vardı. Bu bebeği aldılar. Sonra bir çocuk giysicisine götürüp ona da Sara’ninkiler kadar güzel, Sara’ninkiler kadar çok giysi aldılar.

Ertesi gün, Sara, kesin olarak Bayan Minchin’e bırakıldı. Hindistan’a gidecek olan gemi iki gün sonra yola çıkıyordu. Yüzbaşı Crewe, Bayan Minchin’le konuştu, soracağı şeyleri İngiltere’deki iki temsilcisinden sormasını, yollayacağı faturaları da onların ödeyeceğini söyledi. Kendisi de haftada iki gün kızına mektup yazacaktı, sevgili kızının her istediği yerine getirilmeliydi.

“Akıllı çocuktur, kendisine zararı dokunabilecek şeyleri istemez,” dedi.

Sonra küçük salonuna götürdü Sara’yı. Sara babasının dizlerine oturmuş, durmadan ona bakıyordu. Babası saçlarını okşadı.

“Ne o canım, beni ezberleyecek misin?” diye sordu.

“Hayır, babacığım, niçin ezberleyecektim? Sen benim kalbimdesin,” dedi Sara. Babasının kollarına atıldı, görenler birbirlerinden ayrılabileceklerine inanamazlardı.

Yüzbaşığı götürən araba ilerlemeye başladı. Sara araba köşeyi dönünceye kadar arkasından baktı. Emily yanında oturuyordu. Sara arada bir göz atıyordu ona. Bayan Minchin küçük kızın ne yaptığını anlamak için kız kardeşini yanına yolladı. Bayan Minchin’in kız kardeşi, Bayan Amelia, kapıyı kapalı buldu. İçeriden alçacık, saygılı, ama biraz değışmiş bir ses:

“Kapıyı kilitledim, yalnız kalmak istiyorum,” dedi.

Bayan Amelia kardeşine hayrandı, ondan biraz korkardı da. Ama ondan daha iyi yürekliydi, ne dese yerine getirirdi. Heyecanla yanına vardı:

“Böyle tuhaf çocuk görmedim ben, kardeşim,” dedi. “Kapıyı içeriden kilitlemiş. Yerinden kımlıdamadı bile.”

“Başkaları gibi bağırıp çağırmaktansa, böyle yapması daha iyi,” dedi ablası. “Ben de bu kadar şımarık olduğuna göre okulun altını üstüne getirecek diye korkuyordum.”

“Bavullarını açtım, öteberilerini yerleştirdim. Öyle güzel, öyle çok ki giysileri! Böylesini hiç görmemiş-tim.”

“Bence bu kadarı gülünç,” dedi Bayan Minchin. “Ama bir yere gittiğimiz zaman çocukların en önünde onu yürütürsek çok hoş görünür.”

Bir Fransızca Dersi

Ertesi gün, Sara derse girdiği zaman, tüm gözler kendisine çevrildi. Lavinia'dan Herbert'e, hatta daha dört yaşında bir çocuk olan Lottie Legh'e kadar bütün öğrenciler Sara'nın okulun onuru olacağını öğrenmişlerdi. Kimileri de Sara'nın dün akşam gelen Fransız hizmetçisini görmüştü. Lavinia, Sara'nın kapısı önünden geçmiş, Fransız hizmetçi Mariette'in bir mağazadan gelen sandığı açışını görmüştü.

"Neler yoktu ki!" diyordu arkadaşı Jessie'ye. "Bayan Minchin bütün bunların bir çocuğa yaraşmayacağını söylüyordu. Benim annem de "Çocukları sade giydirmeli," der. Şuna bak: Eteğinin altında danteller var!"

“Çorapları da ipek!” diye fısıldadı Jessie. “Ayakları ne kadar da küçük. Bu kadar güzelini hiç görmemiştim doğrusu!”

Lavinia dudak büktü:

“Hadi canım sen de!” dedi. “Patikleri küçük gösteriyor. Benim annem becerikli bir kunduracının en büyük ayakları bile küçük gösterebileceğini söyler. Bana göre, hiç de güzel değil bu Sara!”

Sara uslu uslu oturuyor, yapacağı şeyi söylemelerini bekliyordu. Bayan Minchin’in masasının yanına oturtmuşlardı onu. O da kendisine bakanlara bakıyor, “Ne düşünüyorlar acaba? Bayan Minchin’i seviyorlar mı, derslerden hoşlanıyorlar mı, babası benimkine benzeyenler var mı içlerinde, doğrusu bilmek isterdim,” diye düşünüyordu. O sabah Emily’ye babasından söz etmişti uzun uzun. “O şimdi denizde, Emily,” demişti. “Çok iyi dost olmalıyız, her şeyimizi söylemeliyiz birbirimize. Gördüğüm gözlerin en güzeli senin gözlerin, Emily. Ama konuşabilmeni de çok isterdim.”

Aklı düşlemlerle, buluşlarla doluydu. Emily’nin canlı olduğuna, kulaklarının duyduğuna, her şeyi anladığına inanıyormuş gibi davranmanın da bir avuntu olduğunu düşünüyordu. Mariette, sınıfta giyeceği koyu mayi giysisini giydirip başına da o renkte bir kurdele taktıktan sonra, Sara bir iskemlede oturan Emily’nin önüne bir kitap koymuştu.

“Ben yokken okursunuz,” demişti.

Mariette şaşkın şaşkın yüzüne bakıyordu.

“Ben bebeklerin çok şey yapabildiklerine inanırım,” demişti Sara. “Çok şey yapabilirler, ama bunun bilinmesini istemezler. Emily’nin konuşması, okuyup yazması da olanaklı, ama yalnızken yapar bunları.”

“Ne tuhaf çocuk!” diye düşünmüştü Mariette. Aşağıya inince, baş hizmetçiye Sara’nın özelliklerini anlatmıştı. Ama ona çok bağlanacağını anlıyordu. “Bir hanıma teşekkür eder gibi teşekkür ediyor bana. Prenseslere benziyor,” demişti.

Bayan Minchin masasını tıkırdattı:

“Çocuklar, size yeni arkadaşınızı tanıtacağım,” dedi.

Tüm küçük kızlar ayağa kalktılar. Sara da kalktı.

“Bayan Crewe’e çok iyi davranacağınızı umuyorum,” dedi Bayan Minchin, “uzaklardan, ta Hindistan’dan geldi. Dersler biter bitmez tanışsınız. Sara, yanıma gelin bakalım!”

Bir kitabın sayfalarını karıştırıyordu. Sara yanına gitti.

“Babanız bir Fransız hizmetçi tuttuğuna göre, Fransızca’yı iyice öğrenmenizi istiyordur,” dedi Bayan Minchin.

Sara biraz şaşırdı:

“Bence şey... şey diye... beni mutlu etmek için,” dedi.

“Korkarım ki siz her şeyin sizi mutlu etmek için yapıldığını sanıyorsunuz. Bence babanız Fransızca öğrenmenizi istiyor.”

Bayan Minchin, Sara’nın Fransızca tek sözcük bile bilmediğinden kuşku duymuyordu. Oysa annesi

Fransızdı Sara'nın, babası da daha küçük bir bebek-ken bile Fransızca konuşmaya alıştırmıştı onu. Sara rahat rahat konuşurdu Fransızca'yı.

"De... ders almadım, ama..." diye başladı çekine çekine.

Bayan Minchin'in en büyük üzüntülerinden biri de Fransızca bilmemesiydi, bu kusurunu dikkatle gizlemeye çalışırdı. Bu nedenle bu konuda tartışmaya girişmekten korkuyordu.

"Neyse," dedi, "ders alıp öğrenmediyseniz hemen başlarsınız. Fransızca öğretmeni Bay Dufarge az sonra gelir. O gelinceye kadar şu kitabı biraz karıştırın."

Sara yerine dönüp kitabı açtı. Görgüsüz bir kız olsa, kahkahalarla gülerdi buna. Öğrenmesi istenen sözcükler çoktandır bildiği şeylerdi. Bayan Minchin kendisine bakıyordu:

"Hiç de hoşnut görünmüyorsunuz, Sara," dedi; "Fransızca öğrenmek istememenize üzüldüm."

Sara durumunu anlatmaya çalıştı:

"Hayır, çok memnunum, ama..."

"Her söylenene 'ama' diye yanıt vermeyin, açın kitabınızı."

Bay Dufarge geldi. İnce, seçkin bir görünüşü vardı.

"Yeni bir öğrenci geldi bana galiba," dedi.

Bayan Minchin:

"Babası Fransızca öğrenmesini çok istiyor, ama kendisi pek istekli görünmüyor," diye yanıtladı.

Öğretmen, Sara'ya döndü:

“Yazık,” dedi. “Ama birlikte çalışırsak, Fransızca-
nın güzel bir dil olduğuna inandırırım sizi.”

Sara yerinden kalktı. Yalvaran gözlerle Bay Dufarge’a baktı, onun kendisini anlayacağından kuşkusu yoktu. Doğru, temiz bir Fransızcayla, Bayan Minchin’in durumu kavrayamadığını söyledi; Sara kitaplardan öğrenmemişti Fransızca’yı, ama babası da, babasının dostları da Fransızca konuşmuşlardı onunla. İngilizceyle birlikte Fransızca’yı da okuyup yazmayı öğrenmişti. Sevgili annesi Fransızdı, babası da çok severdi bu dili. Bay Dufarge’ın öğreteceklerini seve seve öğrenecekti, ama onun Bayan Minchin’e anlatmak istediği, bu kitaptaki şeylerin hepsini bildiğiydi. Küçük kitabı öğretmene uzattı. Bayan Minchin, Sara’nın böyle rahat rahat Fransızca konuştuğunu görünce şaşırıldı kaldı, kızmıştı.

“Benim ona öğretebileceğim fazla bir şey yok, efendim,” dedi öğretmen. “Fransızca öğrenmemiş, doğuştan Fransız. Konuşması kusursuz.”

Bayan Minchin çok sinirlenmişti:

“Bana neden söylemediniz?” diye bağırdı.

“Söylemeye çalıştım,” dedi Sara, “ama sanırım pek beceremedim.”

Sara’nın bunu söylemeye çalıştığını Bayan Minchin de biliyordu, kendisi Sara’nın anlatmasına olanak vermediyse, Sara’nın ne suçu vardı? Ama çocukların kıkır kıkır güldüklerini görünce öfkelenmişti. Bundan sonra gurur duyduğu öğrenciye karşı bir gizli kin uyandı içinde.

Ermengarde

Mavi gözlerini üzerinden ayırmayan, tombul bir kız Sara'nın dikkatini çekmişti o gün. O kadar akıllı değildi, ama iyi bir yüzü vardı. Dirseklerini sırasına dayamış, kurdelesinin ucunu da ağzına almış, şaşkın şaşkın, hayran hayran Sara'ya bakıyordu. Bay Dufarge Sara'yla konuşurken biraz heyecanlanmış, ama Sara'nın Fransızca yanıt verdiğini duyunca, sırasından fırlamış, kıpkırmızı kesilmişti. Kendisi daha "anne, baba" gibi çok basit sözcüklerin bile Fransızcasını bilmezken, onun bu kadar çok sözcük bilmesini, fiiller, sıfatlar kullanmasını bir mucize gibi görüyordu. Bayan Minchin kurdelesini ağzında çiğnediğini görünce, kızgınlığının acısını ondan çıkarmak istedi:

“Bayan Saint-John!” diye bağırdı. “O ne biçim oturuş öyle? Dirseklerinizi indirin, kurdelenizi de çıkarın ağzınızdan, dik oturun!”

Zavallı Bayan Saint-John, gene yerinden sıçradı; Lavinia ile Jessie ona bakıp kıkır kıkır güldüler. Bu yüzden daha çok kızardı, nerdeyse ağlayacaktı. Bunlar da Sara'nın gözünden kaçmadı, bu kıza bir sevgi duydu hemen. Sara üzgün bir insan gördü mü hemen onun yardımına koşmak isterdi.

“Sara erkek olsa, birkaç yüzyıl daha önce dünyaya gelseydi, kılıcını eline alıp tüm dünyayı dolaşır, zavallılara yardım eder, kötülerini cezalandırırdı,” derdi babası.

Sara tüm derslerde bu küçük, bu şişko arkadaşına baktı hep. Derslerini, hele Fransızca'yı öğrenmekte çok güçlük çekiyordu. Sözcükleri çok kötü söylüyor, arkadaşları da kendisiyle alay ediyorlardı. Yalnızca Sara gülmüyordu ona. “Bunda gülünecek bir şey yok,” diyordu kendi kendine.

Dersten sonra öğrenciler, küçük topluluklara ayrıldılar. Sara, Bayan Saint-John'u aramaya başladı. Bir pencere aralığında, üzgün, yalnız buldu onu, yanına yaklaştı. Çok tatlı bir sesle:

“Adınız ne?” diye sordu.

“Benim adım Ermengarde Saint-John.”

“Benimki de Sara Crewe. Adınız çok güzel, kitaplardaki adlar gibi.”

“Adımı sevdiniz demek?” diye kekeleydi Ermengarde. “Ben de sizin adınızı sevdim.”

Bayan Saint-John'u en çok üzen şey son derece bilgili bir babası olmasıydı. Bunu büyük bir yüz karası gibi görüyordu bazı bazı. Her şeyi öğrenmiş olan, yedi sekiz dil konuşan bir baba, kızının da hiç değilse günlük derslerini öğrenmesini isterdi. Çocuğunun hiç başarı gösteremeyişine bir türlü akıl erdiremiyordu. Ermengarde okulun en kötü öğrencisi diye biliniyordu. Zamanının çoğu ağlamakla, cezalandırılmakla geçiyordu. Öğrendiği şeyleri de çabucacık unutuveriyordu. Bu nedenle Sara'ya saygıyla bakmasında şaşılacak bir şey yoktu.

"Fransızca konuşuyorsunuz, değil mi?" diye sordu çekine çekine.

"Eh, biraz bilirim," dedi Sara. "Çevremde hep Fransızca konuşulurdu. Benim yerimde olsanız siz de bilirdiniz.

"Hayır," dedi Ermengarde. "Bilemezdim, ben beceremezdim."

"Neden?"

"Az önce duydunuz ya! Hep böyle, sözcükleri güzel söyleyemiyorum. Çok güç. Ama siz çok akıllısınız, öyle değil mi?"

"Bilmem," diye yanıt verdi Sara, "bir şey söyleyemem."

Sonra güldü, konuyu değiştirdi:

"Emily'yi görmek ister misiniz?" dedi.

"Emily kim?" diye sordu Ermengarde.

"Odama gidelim, görürsünüz," dedi Sara, ona elini uzattı.

Yolda yürürken Ermengarde:

“Yalnızca kendiniz için bir salonunuz olduğu doğru mu?” diye sordu alçak sesle.

“Evet,” dedi Sara. “Babam böyle istedi. Çünkü ben öyküler uydurup kendi kendime anlatırım, sesi mi duymalarından da hoşlanmam.”

“Demek öyküler de uyduruyorsunuz!” diye haykırdı Ermengarde. “Fransızca konuşuyorsunuz, hem de öyküler uyduruyorsunuz, gerçekten mi?”

Sara şaşkın şaşkın ona baktı:

“Ama herkes öykü uydurabilir,” dedi. “Siz hiç denemediniz mi?”

Sara'nın salonuna gelmişlerdi. Ermengarde'ın gözleri bebekten Sara'ya, Sara'dan bebeğe gidiyordu.

“Yürüyebilir o,” dedi Sara. “En azından ben buna inanıyorum. Hiç değilse buna inanır gibi yapıyorum. Doğruymuş gibi geliyor o zaman insana. Siz bir şeye inanır gibi yapmadınız mı hiç?”

“Hayır,” dedi Ermengarde. “Nasıl yapıyorsunuz, söyler misiniz?”

Sara onu öylesine büyülemişti ki, Ermengarde Emily'ye dikkat bile etmiyordu, oysa Emily gördüğü bebeklerin en güzeliydi.

“Oturalım,” dedi Sara. “Bunu size öğretmeye çalışacağım. Öyle kolaydır ki insan bir başladı mı bir daha bırakamaz. Çok hoştur. Bak, Emily, bu Ermengarde. Ermengarde, işte Emily. Onu kucağınıza almak ister misiniz?”

“Sahi mi?” dedi Ermengarde. “Tanrım, ne kadar güzel!”

Sara bebeğini onun kollarına bıraktı. Sonra ona birçok güzel şey anlattı. Yolculuğundan, Hindistan'dan söz etti. Ama Ermengarde'in en beğendiği, Sara'nın, insanlar yokken yürüyen, konuşan, her şeyi yapan bebekler konusunda uydurduğu şeylerdi. Sonra birden, Emily'yi nasıl bulduğunu anlatırken, Sara'nın o güzel yüzü değişiverdi.

"Bir yeriniz mi acıyor?" dedi Ermengarde.

"Evet," dedi Sara, "ama acı bedenimde değil. Babanızı çok sever misiniz?"

"Ben hemen hiç görmem onu," diye kekeleydi Ermengarde. "Yaşamını kitaplıkta kitap okumakla geçirir."

"Ben dünyada en çok babamı severim," dedi Sara. "O gitti de onun için içim sızlıyor. Cesur olacağım diye söz verdim ona. Olacağım da. Yaşamda her şeye katlanmak gerek. Askerlerin nelere katlandıklarını bir düşünün! Benim babam da askerdir. Bir savaş çıksa, yorgunluğa, susuzluğa katlanacaktı, belki de yaralanacaktı. Gene de yakınmayacaktı."

Ermengarde hayranlıkla bakıyordu ona. Sara benzersizdi.

"Lavinia ile Jessie içli dışlı dosttur," dedi boğuk bir sesle. "Biz de dost olsak ne iyi olur. Dostunuz oluyum ister misiniz? Siz çok akıllısınız, bense okulun en budalasıyım, ama... sizi çok seviyorum."

"Buna sevindim," dedi Sara. "İnsan sevilirse daha iyi bulur kendini. Dost oluruz. Sonra Fransızca derslerinizde de size yardım ederim."

Lottie

Sara'ya bir küçük kız gibi değil, okula onur veren bir konuk gibi davranıyorlardı. Kötü bir kız olsaydı, bu kadar pohpohlamadan sonra çekilir yanı kalmazdı. Birazcık tembel olsa, hiçbir şey öğrenmezdi. Bayan Minchin onu pek sevmiyordu, ama değerli öğrencisinin keyfini kaçırabilecek en ufak bir şey yapmayacak kadar da işini bilirdi. Çünkü Sara babasına bu okuldan hoşlanmadığını yazdı mı yüzbaşı Crewe onu hemen buradan alırdı, bunu iyi biliyordu. Övüyor, göklere çıkarıyordu onu. Sara gerçekten çok iyi, çok yetenekli olmasaydı, kendini beğenmişin biri olabilirdi. Ama kendi hakkında da, başkaları hakkında da çok doğru şeyler düşünüyordu.

“Her şey rastlantıya bağlı,” diyordu Ermengarde’ya. “Kitapları, dersleri sevmek, ilgilendiğim şeyleri kolayca öğrenmek gibi şanslarım var benim. Belki de gerçekte o kadar iyi huylu değilim. Ama insan zengin olup da herkes kendisine sevgi gösterdi mi sevimli olmamaya olanak mı var? Belki kötü bir kızım, ama hiçbir sıkıntım bulunmadığı için belli olmuyor.”

“Lavinia’nın da hiçbir sıkıntısı yok, ama ne tatsız bir kız olduğu ortada!” diye atıldı Ermengarde.

Sara uzun uzun düşündü:

“Lavinia büyüme çağında, belki bundan,” dedi.

İşin gerçeğini sorarsanız, Lavinia deli gibi kıskanıyordu Sara’yı. Sara gelinceye kadar okulun en önemli öğrencisi oydu. Küçüklere sert davranır, yaşıt-larına yukarıdan bakardı. Oldukça güzel bir kızdı, giysileri de arkadaşlarınınkinden daha süslüydü. Gezinti günlerinde, öğrencilerin en başında o yürürdü. Sara geldikten sonra, en başta Sara’yı yürütmeye başlamışlardı. Buna çok üzülmüş, Sara’yı kıskanmaya başlamıştı. O sert, huysuz olduğu için bir elebaşıysa, Sara da huysuz olmadığı, iyi yürekli olduğu için bir elebaşı sayılabilirdi. Jessie de ayrımına varmadan “yakın arkadaşını” kışkırtmıştı.

“Sara Crewe çok iyi kız doğrusu, hiç mi hiç kibirli değil, olmaz da,” demişti. “Ne yalan söylemeli, benim de böyle çok güzel şeylerim olsa, herkes bana hayran kalsa, ben çok kibirli olurum.”

“Bırak canım,” demişti Lavinia. “Çok akıllı bir kız olmadığını saklayamaz ya! Babasından duya duya öğ-

renmiş öğrendiği şeyleri. Babası da çok büyük bir adam değil öyle, Hindistan'da bir subay, o kadar.”

“İyi ama kaplanlar öldürmüş. Sara'nın odasında bir kaplan postu var ya, o kaplanı da o öldürmüş. Sara bu nedenle çok seviyor o postu. Onu okşuyor, bir kediyile konuşur gibi konuşuyor o postla.”

“Zamanını yapmacık şeylerle geçiriyor,” diye atıldı Lavinia. “Benim annem öykü anlatmanın gülünç bir şey olduğunu söyler.”

Ne derlerse desinler, Sara iyi yürekliydi, her şeyini cömertçe paylaşıyordu. Küçük öğrenciler, onun kendilerini hiç ağlatmadığını bilirlerdi. Oysaki on, on iki yaşında olan büyük öğrenciler, durmadan iter kakarlardı onları. Küçük öğrenciler düştüler mi, dizleri kanadı mı, hemen yardımlarına koşar, onları avuturdu. Cebinde de onlara verilecek bir şeyler bulunurdu. Bu nedenle hepsi ona hayrandı. Birçok kez odasına, çay içmeye çağırmıştı onları. Emily'yle oynamışlar, Emily'nin çay takımıyla çay içmişlerdi. Okumayı yeni yeni öğrenmeye başlayanlar, Sara'yı bir kraliçe gibi görüyorlardı.

Bu küçük kızlardan biri de Lottie'ydi. Daha yeni gelmişti okula. İlkide bir ağlıyor, avazı çıktığı kadar bağıyor, tepiniyordu. Bir gün gene ağlıyordu. Bayan Minchin'le Bayan Amelia da onu yatıştırmaya çalışıyorlardı.

“Ne diye ağlıyor?” diyordu Bayan Minchin.

Lottie:

“Of! Of! Annem yok benim!” diyordu.

“Onu kamçılmalı,” dedi Bayan Minchin, “Kamçılanacaksın, kötü çocuk.”

Lottie bunu duyduktan sonra daha çok bağırdı. Bayan Amelia'nın gözleri yaşardı. Sonra da Bayan Minchin sinirli sinirli çıkıp gitti. Dışarıya çıkınca, Sara'yı gördü.

“Nasılsınız, Saracığım?” dedi. “Ne yapıyorsunuz?”

“Lottie'nin sesini duydum da durdum,” dedi Sara. Acaba ben yatıştırabilir miyim diye düşünüyordum. Bir denesem mi, Bayan Minchin?”

“Her şeyi becerirsiniz siz. Bunu da becereceğinizden kuşkum yok. Girin.”

Bayan Minchin, yürüyüp gitti. Sara da içeriye girdi. Lottie yere yatmış, var gücüyle bağırp tepiniyordu. Bayan Amelia yanında diz çökmüştü, ne yapacağını bilmiyordu.

“Yavrucuğum, anneniz olmadığını ben de biliyorum,” diyordu. “Susmazsanız cezalandırılacaksınız, zavallı meleğim, hadi, hadi!... Pis çocuk, kötü çocuk! Kamçılacağımı sizi!”

Sara sessizce yaklaştı, ne yapacağını bilmiyordu, ama can sıkıcı şeyler söylememek gerektiğinden kuşku duymuyordu. Lottie'yi yatıştırmak için Bayan Minchin'den izin aldığını, sessizce gitmesini söyledi Bayan Amelia'ya. Bayan Amelia gittikten sonra, Sara bar bar bağıran çocuğun yanında sessizce ayakta durdu bir zaman, hiç konuşmadı. Lottie'nin çığlıklarından başka hiçbir şey duyulmuyordu odada. Lottie ağladığı zaman, büyükler ya susmasını söylerler, ya bağırılar, ya da korkuturlardı. Sara bunların hiçbirini yapmadığı

için dikkat kesildi. Bu kız Lottie'ye bakıyor, sakin sakin düşünüyordu. Lottie gene bağırarak istedi ya Sara'nın huzur dolu yüzünü görünce sesini pek yükseltmedi.

"An-nem-yok-be-nim!" diye bağırdı.

Sara hep ona bakıyordu, gözlerinde bir sevgi vardı.

"Benim de annem yok," diye yanıtladı.

Lottie bunu duyunca şaşırıldı. Ayaklarını sallamaz oldu, kımıldamadan Sara'ya baktı. Susmak istemiyordu, ama Sara'ya baktıkça aklı başka şeylere gidiyordu.

"Anneniz nerede?" diye sordu.

"Gökyüzüne gitti," dedi Sara. "Ama beni görmek için bazı bazı yeryüzüne indiğinden hiç kuşku yok; ne var ki ben onu görmüyorum. Sizininki de öyle. Belki şu sırada ikisi de bize bakıyordur."

Lottie birdenbire doğruldu, çevresine baktı. Annesi geldi de kendisini gördüyse, herhalde yeryüzü meleklerine benzetmemiştir onu.

Sara öyle coşkulu, öyle inandırıcı bir sesle konuşuyordu ki Lottiecik elinde olmadan dinliyordu. Bir zamanlar ona annesinin kocaman kanatları olduğunu anlatmışlar, melek resimleri göstermişlerdi. Ama Sara gerçek bir öykü anlatır gibi, gerçek insanların yaşadığı bir ülkeden söz eder gibiydi.

"Orada çiçekler içinde, birçok tarla vardır," diyordu. "Bunlar, zambak tarlalarıdır. Yel esti mi bir hoş koku yayılır her yana; bu hoş koku ciğerlere çekilir. Tarlalarda küçük çocuklar oynar, zambaklar toplayıp çelenkler yaparlar. Bu ülkede tüm yollar ışıldar. Kim-

secikler de yorulmaz, uzun zaman yürüseler bile. Canı isteyenler uçarlar da. Inciden, altından duvarlar vardır. İnsanlar eğilip yeryüzüne bakar, gülümserler.”

Lottie bu öyküleri çok beğenmişti. Sara'nın yanına sokuldu, tek sözcüğünü kaçırmadan, sonuna kadar dinledi. Son sözcük de söylenince, Lottie'nin yüzü buruştu:

“Ben de oraya gitmek istiyorum,” diye bağırdı. “Bu okulda benim annem yok!...”

Sara tehlikeyi seziverdi hemen. Lottie'nin minicik elini tuttu, tatlı tatlı gülümsedi.

“Ben sizin anneniz olurum,” dedi. “Benim kızım olduğunuzu söyleyerek eğleniriz. Emily de sizin kız kardeşiniz olur.”

Lottie birden gülümsemeye başladı.

“Sahi mi?” diye sordu.

“Elbette,” dedi Sara.

Becky

Sara iki yıldır Bayan Minchin'in okulundaydı.

Sisli, karanlık bir kış günü, arabasından inerken, bodrum katının merdiveni altında oldukça kirli bir küçük kız gördü. Parmaklığın ardından kendisine bakıyordu. Kararmış, küçük yüzünün hem ateşli hem çekingen bir havası vardı. Bu küçük kız dikkatini çekti Sara'nın. Sara herkese gülümsediği gibi ona da gülümsedi. Ama kız okulun en zengin öğrencisine bakmakla büyük bir suç işlediğini sanmış olmalıydı, çabucak mutfığa koştu. Yoksul ve zavallı bir görünüşü olmasa, Sara gülmekten kendini alamayacaktı.

Aynı günün akşamı, Sara arkadaşlarına bir masal anlatıyordu. O küçük kız elinde bir kömür kovanıyla

sınıfa girdi, şöminenin önüne diz çöktü. Gündüzkin-den daha temizdi, ama gene öyle çekingendi. Gürültü olmasın diye kömür parçalarını ocağa elleriyle koyuyordu. Ama Sara küçük hizmetçinin gördüklerinden çok haşlandığını, bir iki sözcük duymak umuduyla işini çok ağır yaptığını anlamakta gecikmedi. Sesini yükseltti, daha açık konuşmaya çalıştı:

“Deniz kızları, duru, yeşil suda usul usul yüzüyor, arkalarında incilerden örülmüş bir balık ağı sürüklüyorlardı. Prenses, apak bir kayanın üzerine oturmuş, onlara bakıyordu...”

Çok güzel bir masaldı bu, bir deniz perisiyle sevişen bir prensesin masalıydı. Küçük hizmetçi diz çökmüş, ocağı süpürdüktan sonra bir kez daha süpürmüştü, bir kez daha süpürecekti, ama masala öyle daldı ki her şeyi unuttu. Yavaş yavaş yere oturdu. Küçük süpürgesi elinden düştü. Lavinia Herbert başını çevirdi:

“Bu kız bizi dinliyor!...” dedi.

Kızcağız süpürgeyi alıp ayağa kalktı. Sonra kömür kovasını kaptı, korkak tavşancıklar gibi kaçtı gitti.

Sara belirsiz bir kızgınlık duydu içinde:

“Ben de biliyordum,” dedi. “Neden dinlemesin?”

“Sizin anneniz hizmetçilere masal anlattığınızı görmekten hoşlanır mıydı, orasını bilmem, ama benim annem hiç hoşlanmaz,” dedi Lavinia.

“Benim annem!” dedi Sara, tuhaf tuhaf baktı. “Benim annem hiç kızmazdı; masalların herkes için olduğunu bilirdi. Gel, Lottie, gidelim!”

Küçük hizmetçiyi bulmak için dışarıya çıktı, ama kızcağız çoktan gitmişti. Akşam Mariette'e sordu:

"Sobalara bakan küçük kız kim?" dedi.

Kimsesiz bir çocuktü bu. Aşçı yamağı diye okula almışlardı, ama her işe koşuyordu. Ayakkabıları bo-yuyor, ağır kömür kovalarını indirip çıkarıyor, döşe-meleri, camları temizliyordu; herkes ona emir veri-yordu. On dört yaşındaydı, ama öylesine zayıftı ki on ikiden fazla göstermiyordu. Üstelik de çok çekingen, çok korkaktı.

"Adı ne?" diye sordu Sara.

Adı Becky'ydi galiba. Mariette günde yüz kez "Becky, gel buraya, Becky, git şuraya!" diye emir ver-diklerini duyuyordu. Sara uzun zaman onu düşün-dü. Sonra bir öykü uydurdu, öykünün kahramanı Becky'ydi. Ona öyle geliyordu ki zavallı kız hiçbir zaman karnını doyuruncaya kadar bir yemek yeme-miştü. Gene görmek istiyordu onu. Ama kaç kez kar-şılaştı da konuşamadı, Becky çok çekingen bir kızdı, görölmek de istemiyordu.

Ama birkaç hafta sonra, sisli bir öğle sonunda, odasına girdiğı zaman, acıklı bir tabloyla karşılaştı. Beckycik Sara'nın sevgili koltuğunda derin bir uykuya dal-mıştı. Burnu kömüre batmıştı, önlüğü kapkaraydı, yanında da boş bir kova duruyordu. Yorgunluktan bi-tip oturmuştu. Oturduğu zaman zavallı ayacıkları bü-yük bir rahatlık duymuş, her yanını bir rahatlık kap-lamıştı, ateşin sıcaklığına kapılmış, başcağızı hiç far-kında olmadan, kendiliğinden eğilivermişti, gözka-pakları yumulmuş, uyumuştü. Sara içeriye girdiğı za-man, Becky uyuyalı on dakika bile olmamıştı.

“Vah, zavallı çocuk!” dedi Sara.

Güzel koltuğunda bu kirli çocuğu gördü de bir an bile öfkelenmedi. Öfkelenmek şöyle dursun, uydurduğu öykünün kahramanını bulduğu ve onunla konuşabileceği için sevinçliydi. Usulca yaklaşıp baktı. “Kendi başına uyanırsın isterim,” diye düşündü. “Uyandırmak beni üzer. Bayan Minchin görürse küplere biner, ama olsun, biraz bekleyeceğim.” Bayan Amelia da gelebilirdi, Becky’yi paylardı kuşkusuz. “Ama öyle yorgun, öyle yorgun ki!” diye düşünüyordu Sara. Bu sırada ateş birden çıtırdadı. Becky ürperdi, gözlerini açtı. Uyuduğunun ayrımında değildi, yalnız birkaç dakikadır burada olduğunu sanıyordu. Birdenbire eşsiz küçük kızın karşısında bulmuştu kendini. Sıçrayıp kalktı. Ne yapmıştı? Belki de kapı dışarı edilecek, okuldan kovulacaktı şimdi. Hiçkirmaya başladı:

“Ah, bayan! Bayan! Çok özür dilerim,” diye kekeledi. “Bayan.”

Sara masadan atladı, yanına geldi:

“Korkma, korkma,” dedi, “hiç önemi yok.”

“Böyle bir niyetim yoktu, bayan, yemin ederim. Kabahat sıcaklıkta. Öyle de yorulmuştum ki...”

Sara dostça gülümsedi:

“Çok yorulmuştun, nasıl uyumazdın?” dedi.

Zavallı Beckycik şaşkın şaşkın bakıyordu. Kimsecikler böyle tatlı konuşmamıştı onunla. Emir almaya, azarlanmaya, tekme yemeye alışmıştı. Ama şimdi bu perilere benzeyen kız yorulabileceğini, uyuyabileceğini söylüyordu ona. İncecik eli Becky’nin omuzundaydı, bu da inanılmaz bir şeydi.

“Kızmadınız mı, efendim? Hanıma söylemeyecek misiniz?”

“Yok, yok, üzülme,” dedi Sara. Becky’nin yanağını okşadı.

“Birbirimize benziyoruz,” diye ekledi. “Ben de senin gibi bir küçük kızım. Sen benim yerimde olabilirsin, ben de senin. İşini bitirdin mi? Azıcık burada kalabilir misin?”

Becky’nin soluğu kesildi:

“Ben mi, efendim? Burada mı?”

Sara kapıyı açıp dışarıya baktı.

“Kimsecikler yok,” dedi. “Biraz oturabilirsin. Biraz pasta yemez misin?”

Bundan sonraki dakikalar Becky’ye bir düş gibi geldi. Sara, kocaman bir pasta dilimi verdi ona. Onunla konuştu, sorular sordu. Becky’nin ürkekliği de geçti yavaş yavaş, birkaç soru da o sordu:

“En güzel giysiniz bu mu?” dedi. Sara’nın pembe giysisini gösterdi.

“Dans ederken giydiğim giysilerden,” dedi Sara. “Çok severim bu giysiyi.”

Becky:

“Ben bir kez bir prenses görmüştüm,” dedi. “Tepeden tırnağa pembeler giymişti. Az önce sizi görünce o sandım. Ona çok benziyorsunuz.”

Sara bir zaman düşündü. Sonra ona:

“Geçen gece beni dinliyordun, değil mi, Becky?” diye sordu.

“Evet, bayan,” dedi Becky. “Dinlememeliydim, biliyorum, ama öyle güzeldi ki! Kendimi alamıyordum.”

“Beni dinlemen hoşuma gitti. Sonunu da bilmek ister misin?”

Becky'nin gene soluğu kesildi:

“Ben mi?” dedi. “Ben de bir öğrenciymişim gibi, öyle mi? Prensesle deniz perisinin öyküsünü mü?”

“Evet,” dedi. Sara “Ama korkarım ki bugün zamanınız yok.” Sen bana odamı ne zaman temizlediğinizi söyle. O saatlerde burada olmaya çalışırım. Her gün birazını anlatırım, bitirinceye kadar.”

“Peki,” dedi Becky. “Bundan sonra sizi düşüneceğim hep. Sizi düşündükten sonra da kömür kovası ağır olmuş, aşçı kadın azarlamış, hepsi bana vız gelir.”

Aşağıya indiği zaman, eski Becky değildi...

Elmas Kuyuları

Sara, kısa bir zaman sonra, tüm okulu heyecanlandıran haberler aldı. Yüzbaşı Crewe mektuplarından birinde ilgi çekici bir öykü anlatıyordu. Bir gün, eski bir okul arkadaşı kendisini görmeye gelmişti. Bu arkadaşının Hindistan'da büyük toprakları vardı, bu topraklarda elmas bulunmuş, o da bu elmasları çıkarıp işletmek için Hindistan'a gelmişti. İşler yolunda giderse, eşi görülmemiş bir servete konacaktı. Çocukluk arkadaşı, yüzbaşı Crewe'i çok sevdiği için onu da kendisine ortak etmişti. Bu "elmas kuyuları" masal gibi bir şeydi, herkesi ilgilendiriyordu. Sara da çok sevinmişti. Ermengarde ile Lottie'ye, toprağın derinliklerine inen karışık kuyulardan söz etti. Lavinia çok sinirleniyordu bu işe.

“Annemin bir elmas yüzüğü var, çok, ama çok pahalı,” dedi. “Ama bu elmas çok ufak bir şey. Bu maddenler gerçekten olsaydı, insanlar öylesine zenginleşirlerdi ki bu kadarı gülünç olurdu.”

Arkadaşı Jessie güldü:

“Sara’nın olup olacağı da bu!” dedi. “Sara prenses olmak için güzelliğin, çirkinliğin, zenginliğin, yoksulluğun hiç önemi olmadığını söylüyor. Düşünceler ve davranışlar önemliymiş.”

“Öyle, sokaklarda dilenirken bile prenses olabileceğini sanıyor o,” diye yanıtladı Lavinia. “Bundan sonra ona prenses hazretleri diyelim.”

Kapı açıldığı zaman Lavinia hâlâ konuşuyordu. Sara ile Lottie içeriye girdi. Lottie, Sara’nın ardından ayrılmaz olmuştu.

“İşte geldi,” dedi Lavinia. “O çekilmez yumurcak da yanında. Bu kadar seviyorsa, odasında yatırsın.”

Lottie’nin canı çalışma salonunda oynamak istemiş, küçük annesinden de kendisiyle birlikte gelmesini rica etmişti. Kendi yaşındaki çocuklar bir köşede oynuyorlardı, onların yanına gitti. Sara da pencerenin önüne oturdu, kitap okumaya başladı. Lottie döşemede kayarak eğlendi, Lavinia ile Jessie buna sinirlendiler. Sonra Lottie düşüp dizini acıttı, bağırıp tepinmeye başladı.

“Sus be, gözüyaşlı, kes sesini!” dedi Lavinia.

“Ben gözüyaşlı değilim, değilim!” diye hıçkırdı Lottie. “Sara! Sa-ra!”

Sara koşup geldi, diz çöktü, onu kollarına aldı.

“Sus, Lottie,” dedi. “Bana verdiğin söz neydi?”

Lottie bağırmayı sürdürdü:

“Gözüyaşlı değilim ben, değilim!”

Sara onu okşuyordu ama, konuşması ciddiye:

“Böyle bağıırıp durursan gerçekten öyle olacaksın, sevgili Lottie. Bana verdiğin söz neydi?” dedi.

Lottie verdiği sözü biliyordu. Konuyu değıştirdi:

“Benim annem yok,” diye başladı. “Hiç annem yok!”

“Yok canım, bir annen vardı ya hani,” dedi Sara.

“Senin annen bendim, unuttun mu? Beni istemiyor musun?”

Lottie ona iyice sokuldu.

“Gel yanıma otur,” dedi Sara. “Sana bir öykü anlatabayım.”

“Sahi mi?” dedi Lottie. “Elmas kuyularını mı anlatacaksın?”

Lavinia sözünü kesti:

“Elmas kuyuları!” dedi. “Çekilmez şımarık! Bir güzel dövme seni!”

Sara hemen ayağı kalktı. Ne de olsa melek değildi, hiç mi hiç sevmiyordu Lavinia’yı.

“Ben de seni dövmek isterdim,” dedi öfkeyle. “Ama yapmayacağım. Sokak çocuğı değiliz, epeyce de büyüdük.”

Lavinia bu fırsatı kaçırmadı:

“Elbette, prenses hazretleri,” diye yanıtladı. “Prensес olduk galiba. Hiç değilse, ikimizden biri...”

Sara, Lavinia’nın üzerine yürüdü, görenler “tokatlayacak” derlerdi.

“Evet, doğru,” dedi. “Prensesler gibi davranabilmek için bazı bazı bir prenses olduğumu düşünürün.”

Lavinia verecek yanıt bulamadı. Hep de böyle oluyordu. Öbür öğrenciler her zaman Sara’ya hak veriyormuş gibi görünüyorlar, Lavinia da verecek yanıt bulamıyordu.

“Tahta çıktığın zaman bizi de unutmazsın umarım,” dedi.

“Bundan kuşkun mu var?” dedi Sara.

O günden sonra, Sara’yı kıskanan öğrenciler onu alaya almak için “Prenses” dediler, dostları da sevgilerini göstermek için kullandılar bu adı. Becky’ye gelince, o bu adda şaşılacak bir şey görmüyordu. Dostlukları epeyce ilerlemişti. Bayan Minchin’le kardeşinin haberi yoktu bu işten. Sara’nın küçük hizmetçiye çok iyi davrandığını görmüşlerdi, ama Becky’nin geçirdiği güzelim dakikaları bilmiyorlardı. Becky usulca gelip kovasını yere bırakıyor, Sara da ona güzel bir öyküden bir bölüm anlatıyor, yiyecekler veriyordu. Becky bu yiyecekleri cebine koyuyor, sonra gidip odasında yiyordu.

“Ama yerken dikkat etmem gerek,” dedi bir gün. “Kırıntılarını dökersem fareler gelip topluyor.”

“Fareler mi?” diye haykırdı Sara. “Odanda fareler mi var?”

“Sürü sürü,” dedi Becky. “Ama gürültülerine alışılıyor. Ben o kadar alıştım ki yastığımın üstünde koşuyorlar da kulak bile asmıyorum.”

“Vay,” dedi Sara.

“Zamanla her şeye alışılıyor,” dedi Becky. “Benim yerimde olsanız siz de alışırdınız. Hem fareler hamamböceklerinden daha iyi.”

“Evet, öyle,” dedi Sara. “Bir fare evcilleştirilebilir sanıyorum, ama hamamböceklerini evcilleştirmek olanaksız gibi geliyor bana...”

Sara arabayla ya da yürüyerek dolaşırken hep vitrinlere bakardı. Bir gün Becky için birkaç kıymalı börek getirmeyi düşündü. Becky bunları görünce gözleri parladı:

“Vay!” diye mırıldandı. “İyi, besleyici şeyler bunlar. Üzümlü pasta çok hoş, ama ağızda eriyiveriyor, gırtlaktan geçtiği duyulmuyor bile. Ama bu midede fazla kalır.”

“Midede fazla durması iyi değil, ama ben de memnun olacağınızı sanıyorum,” dedi Sara.

Gerçekten de Becky börekleri çok sevdi.

Aslına bakarsanız, Bayan Sara’yı görmek bile yeterdi ona güç vermeye. Ancak konuşabilecek kadar zamanları biraz fazla olunca da ya bir öykü anlatılıyor ya da tatlı tatlı konuşuluyordu. Ama Sara içinden geleni yapıyordu yalnızca, bu zavallı kıza ettiği iyiliklerin büyüklüğünü aklından bile geçirmiyordu. Doğa insana iyi bir yürek verdi mi eller kendiliğinden açılırdı, gönüller de öyle. Eller bazı bazı boş olsa bile, gönüldeki zenginlikler tükenmezdi, avuturdu insanı, güç verirdi, sevinç, güven verirdi. Becky o zamana kadar gülmesini bilmezdi. Sara ona gülmesini öğretmişti, birlikte gülüyorlardı. O ayrımına varmasa da bir kahkaha bir börekten daha iyiydi.

Sara on birinci doğum yıldönümünden önce, babasından bir mektup aldı. Babası yorgun olduğunu yazıyordu mektubunda, şu ünlü elmas kuyularının neden olduğu düşüncelerin, çalışmaların kendisini çok üzdüğünü, iş adamı olmadığı için daha çok yorulduğunu, geceleri uyuyamadığını yazıyordu. Sonra sevgili kızının doğum günü için hazırladığı şeylerden söz ediyordu. Birçok şey yollayacaktı ona, Paris'e de bir bebek ısmarlamıştı, bebeğin giysi dolabı bir harika olacaktı. Sara da çok güzel bir yanıt verdi bu mektuba: "Artık ben de yaşıyorum, bundan başka bebeğim olmayacak, son bebeğim olacak o bebek," diyordu.

Doğum günü büyük bir törenle kutlanacaktı. Çalışma salonu güzelce süslenmişti. İçinde armağanlar bulunan sandıklar burada büyük bir törenle açılacak, Bayan Minchin'in özel salonunda güzel bir ikinci kahvaltısı verilecekti. Bu büyük gün geldiği zaman, öğrenciler anlatılmaz bir heyecan içindeydi.

Sara küçük salonuna girdi, masanın üstünde biçimsiz bir paket buldu. Bunun bir armağan olduğunu, kimden geldiğini çabucak anladı. Paketi sevgiyle açtı. Soluk, kırmızı faniladan yapılmış bir iğnelikti bu. Kara başlı toplu iğneler, iğneliğin üzerine "Mutlu günler" sözcüklerini oluşturacak biçimde batırılmıştı.

"Tanrının, ne kadar yorulmuş, ne kadar mutlu oldum!" dedi Sara.

Bu sırada Becky içeriye girdi.

"Beğendiniz mi, Bayan Sara?" diye sordu.

"Çok beğendim," dedi Sara.

Becky'nin sevinçten gözleri yaşarmıştı:

“Bir fanila parçasından başka bir şey değil,” dedi. “Fanila da eski. Ama size bir şey armağan etmek istiyordum, gece diktim. Bunun pembe satenden olduğunu, üzerinde elmas taşlı iğneler bulunduğunu düşünmek sizin için güç değildi, biliyordum. Dikerken ben de öyle düşündüm.”

Sara onun boynuna sarıldı, iki yanağından öptü. Neden olduğunu pek bilmiyordu, ama içinden ağlamak geliyordu.

“Seni çok seviyorum, Becky,” dedi. “Seni çok, çok seviyorum, biliyor musun?”

“Çok teşekkür ederim,” dedi Becky. “Ama değmez, değmez, fanila... fanila biraz eskiydi!”

Gene Elmas Kuyuları

Sara güzelce süslenmiş, sınıfa büyük bir törenle girmişti. Bayan Minchin en güzel giysisini giymişti, onun elinden tutuyordu. Arkadan bir uşak geliyordu, taşıdığı sandığın içinde Son Bebek vardı; arkasında bir oda hizmetçisi, onun arkasında da Becky yürüyordu. Becky temiz bir giysi giymişti, o da bir paket taşıyordu. Sara gösterişsiz bir biçimde girmek isterdi, ama Bayan Minchin onu özel salonuna çağırılmış, kendisinin böyle istediğini söylemişti. Bu nedenle bir tür alayın başında girdi içeriye. Büyük öğrencilerin dirsekleriyle birbirlerini dürttüklerini, küçüklerin yerlerinde sevinçle oynadıklarını görünce şaşırıldı. Bayan Minchin hizmetçilere döndü:

“Artık gidebilirsiniz,” dedi.

Becky öbür hizmetçilere yol vermek için saygıyla geri çekildi. Ama sandığa son bir kez daha bakmaktan da kendini alamadı. Sara birden:

“Becky de burada kalmaz mı, Bayan Minchin?” dedi.

Böyle bir soru sormak için fazlasıyla gözüpük olmak gerekirdi doğrusu. Bayan Minchin titredti.

“Becky mi!” diye atıldı. “Ama sevgili Sara...”

Sara Bayan Minchin’e yaklaştı:

“Kalmasını çok istiyorum,” dedi. “Armağanlarımı görmek çok hoşuna gidecek. O da bizim gibi bir küçük kız.”

Bayan Minchin’in soluğu kesilmişti.

“Becky aşçı yamağıdır, sevgili Sara,” dedi. “Aşçı yamakları da... küçük kız olamazlar.”

“Ama Becky bir küçük kız,” dedi Sara. “Hoşlanacak, biliyorum. Ne olur, izin verin de kalsın, benim doğum günüm onuruna...”

Bayan Minchin en sonunda kabul etti dileğini. Sonra bir konuşma yaptı. Sara’nın iyiliğini, cömertliğini, bilgisini övdü, babasının zenginliğinden söz etti, Sara’nın da çok zengin olacağını, çok iyilikler yapacağını söyledi. Sonra çıkıp gitti.

O çıkınca, bir gürültüdür başladı. Büyük küçük tüm öğrenciler armağanlara doğru koştu. Sara sandıklardan birinin üzerine eğildi, çok sevinçliydi.

“Bunlar kitap, hiç kuşum yok,” dedi.

Ermengarde çok şaştı bu işe:

“Nasıl olur! Baban sana doğum gününde kitap mı yolluyor?” diye atıldı. “Öyleyse benim babamdan da kötü. Açma bu paketi, Sara.”

Sara güldü:

“Ben kitapları çok severim,” dedi.

Sonra sandıkların en büyüğüne gitti. Son Bebeği çıkardı. Öylesine güzeldi ki tüm çocukların soluğu kesildi.

“Lottie kadar var!” diye mırıldandı biri.

Lottie hep el çırpıyor, zıplıyor, gülüyordu.

“Bu da bizimkinin bavulu,” dedi Sara. “Açalım da giysilerine bakalım.”

Oturdu. Çocuklar çevresine toplandılar. Anahtarı çevirip bavulu açtı. Herkes şaşırды. Neler, neler yoktu ki! Kürkler, balo giysileri, kışlıklar, yazlıklar, şapkalar, yelpazeler, yüzükler, bilezikler... Lavinia ile Jessie bebeklerle oynayacak yaşta olmadıklarını unutmuşlardı, onlar da hayranlıktan çılgınlık koparıyor, eşyaları elleriyle yokluyorlardı. Sara bir kadife şapkayı bebeğin başına giydirmeye çalışıyordu.

“Dilimizi anladığını düşleyelim,” dedi. “Kendisine hayran olduğumuz için gurur duyduğunu düşleyelim.”

“Sen de hep bir şeyler düşlersin,” dedi Lavinia.

Sara dinginlikle yanıt verdi:

“Biliyorum, öyle,” dedi. “Hoşuma gidiyor. Düş kurmaktan güzel bir şey var mıdır? Periymiş gibi oluyor insan. Bir şeye tüm gücümüzle inandık mı o şey gerçekten varmış gibi gelir bize.”

“Her şeyi tamam olanlar için düş kurmak kolaydır,” dedi Lavinia. “Ama çatı katında yaşayan bir dilenci olsan aynı şeyi gene yapabilir miydin?”

Sara bebekle uğraşmayı bıraktı, düşünceli bir görünüşe büründü.

“Yapabilirdim sanırım,” dedi. “Yoksul olursak daha çok gereksinim duyarız düş kurmaya. Ama belki böyle kolay olmaz o zaman.”

Sara ileride bunu sık sık düşünecekti. Sözlerini bitirirken Bayan Amelia içeriye girmişti:

“Sara,” dedi, “babanızın avukatı Bay Barrow Bayan Minchin’le görüşmek istiyor. Yalnız konuşmak istediği, kahvaltı da salonumuzda hazır olduğu için, hemen gidip sofraya otursanız iyi olacak. Kardeşim burada konuşacak konuyla.”

Çocuklar dışarıya çıktılar. Sonra Bayan Minchin’le Bay Barrow girdi içeriye. Bayan Minchin oturdu, sonra bir iskemle gösterdi:

“Oturun lütfen,” dedi.

Bay Barrow gözlüğünü takmış, dikkatle armağanlara bakıyordu.

“Tüm bunlar on bir yaşında bir çocuk için mi?” dedi. “Bu kadarı delilik doğrusu!”

“Yüzbaşı Crewe çok zengindir,” dedi Bayan Minchin. “Yalnız elmas kuyuları bile...”

Bay Barrow birden ona döndü:

“Elmas kuyuları mı!” dedi. “Böyle bir şey yok!”

Bayan Minchin ayağa fırladı:

“Nasıl,” diye haykırdı. “Elmas kuyuları yok mu diyorsunuz?”

“Elmas kuyuları çoğu zaman, servetten çok, iflas getirir. İşlerden anlamayanlar elmas kuyularından da, altın kuyularından da sakınmalıdır. Rahmetli yüzbaşı Crewe...”

Bayan Minchin bir ıgık kopardı:

“Rahmetli yüzbaşı!” diye kekeledi. “Yoksa yüzbaşı Crewe...”

“Yüzbaşı Crewe öldü efendim, bunu size bildirmeye geldim. O sıkıntılar olmasa ölmezdi belki.”

“Sıkıntısı neydi?” diye sordu Bayan Minchin.

“Şu ünlü elmas kuyularının sıkıntısı; kendisini bu işe sürükleyen dostunun, sonra iflasın...”

“İflaş mı dediniz!”

“Her şeyini yitirdi. Dostu onu kandırdı, tüm parasını bu işe harcattı. Sonra da ortadan kayboldu. Yüzbaşı Crewe hastalanmıştı, bunu da duyunca büsbütün sarsıldı. Öldü gitti. Kızına bir kuruş bile bırakmadı.”

“Sara'nın hiçbir şeyi yok demek?”

“Evet, öyle. Bir akrabası, yakın bir dostu da yok. Bundan sonra siz bakacaksınız ona.”

Bayan Minchin kapıya doğru koştu. Sanki eğlenmeyi durdurmak istiyordu.

“Olacak şey değil!” dedi. “Şu sırada, salonumda, ipekler içinde, benim hesabıma şölen veriyor!”

Bay Barrow yalnızca kendi çıkarını düşünen bu kadından hoşlanmamıştı. Daha fazla kalmak istemedi, kapıya doğru yürüdü.

“Elimden bir şey gelmez efendim,” dedi. “Çok üzüldüm, ama ne yapalım.”

Bayan Minchin öfkeden küplere biniyordu.

“Bu çocuğu benim üzerime atabileceğinizi sanıyorsanız aldanıyorsunuz!” dedi. “Sokağa atarın onu.”

Bay Barrow istifini bile bozmadı.

“Ben sizin yerinizde olsam, böyle bir şey yapmazdım,” dedi. “Okulunuzun adı kirlenir, babası ölüp parasız kaldı diye bir çocuğu sokağa attığınızı her yerde anlatırlar. Alıkoyarsanız daha iyi edersiniz. Çok akıllı bir kızmış, ileride yararı dokunur size.”

“Elbette dokunacak, hem de şimdiden!” diye haykırdı Bayan Minchin.

Adam selam verip çıktı. Bayan Minchin öfkeyle kapıya baktı bir zaman. Adam doğruyu söylemişti, yapılacak hiçbir şey yoktu. Harcadığı paraları alamayacaktı.

Bayan Amelia durumu Sara'ya bildirdi. Sonra, kardeşinin yanına döndü, o zaman Bayan Minchin kendisine:

“Git, Sara'yı buraya çağır. Ama ona söyle, ağlamasın, tatsız şeyler yapmasın,” dedi.

“Sara benim gördüğüm çocukların hiçbirine benzemez, kardeşim,” dedi Bayan Amelia. “Bir çılgık bile koparmadı. Babası gittiği zaman da böyle olmuştu, anımsıyor musunuz? Bugün ben durumu anlatınca da kımıldamadan, hiçbir şey söylemeden yüzüme baktı. Gözleri büyür gibiydi, benzi solmuştu. Sonra çenesi titredi, merdivene doğru kaçtı. Çoğu arkadaşları ağlamaya başladı, ama o bunları duymuyordu bile. Bu susuşun bende bıraktığı etkiyi anlatamam: insanlara böyle şeyler bildirildi mi hiç değilse bir iki söz söylemeleri beklenir.”

Ama Sara odasına girip de kapıyı sürgüledikten sonra, olanları kendisinden başka kimsecikler bilemedi. Sara da hiçbir zaman iyi anımsayamadı bunları;

yalnızca hiç durmadan odasında dolaşması, “Babam ölmüş! Babam ölmüş!” diye yinelemesi geliyordu gözlerinin önüne. Bir kez de Emily’nin iskemlesinin önünde durmuş, umutsuzca bağırmıştı: “Emily, işitiyor musun, işitiyor musun? Babam ölmüş, Emily. Hindistan’da, çok uzaklarda babam ölmüş!”

Sara, Bayan Minchin’in odasına girdiği zaman yüzü çok solgundu. Çektiği acıyı belli etmek istemiyormuşçasına dudaklarını sıkıyordu. Süslü çalışma salonunda bir armağandan bir başka armağana koşup duran pembe kelebek değildi artık. Mariette’in yardımı olmadan, eski, kara giysisini giymişti. Bu giysi çok kısa, çok dardı, Sara’nın incecik, uzun bacaklarını örtmüyordu. Sık saçları yüzüne düşüyor, solgunluğunu daha çok belli ediyordu. Emily de koltuğunun altındaydı, kara bir örtüye sarmıştı onu.

“Şu bebeği bırakın,” dedi Bayan Minchin. “Burada işi ne?”

“Bırakamam,” dedi Sara. “Bana kalan tek şey bu. Babam almıştı onu bana.”

Bayan Minchin her zaman Sara’nın karşısında bir çekingenklik duyardı, gene bir huzursuzluk uyandı içinde. Verecek yanıt bulamadı; belki de davranışının büyük bir acımasızlık olduğunun farkındaydı.

“Bundan böyle bebeklerle oynayacak zaman bulamayacaksın,” dedi. “Çalışman, yararlı olman gerekecek.”

Sara o gizemli gözlerini Bayan Minchin’e dikti, yanıt vermedi.

“Şimdi her şey değişti,” diye sürdürdü Bayan Minchin. “Bayan Amelia söylemiştir sana.”

“Evet, efendim, biliyorum, babam öldü, hiçbir şey bırakmadı, çok yoksulum, biliyorum.”

“Evet, öyle,” dedi Bayan Minchin. “Yapayalnızsın, hiç kimsen yok sana bakacak, ben acır da seni burada bırakırsam o başka.”

Sara çok alçak bir sesle:

“Anladım,” diye yanıtladı. “Anlıyorum.”

Hıçkırıklarını boğmaya çalıştığı belli oluyordu. Bayan Minchin yanında kalan bebeği gösterdi:

“Şu bebeği, şu gördüğün gülünç bebeği ben aldım, kendi paramla aldım!” diye haykırdı.

Sara da o yana baktı.

“Son Bebek, Son Bebek,” diye mırıldandı.

“Evet, sonuncusu,” diye atıldı Bayan Minchin. “Artık senin değil, benim o, eskiden senin olan her şey benim.”

“Peki, alın, götürün,” dedi Sara. “İstedğim yok.”

Ağlasaydı, hıçkırırsaydı, çırpınsaydı, Bayan Minchin daha yumuşak davranacaktı belki; ama hükmetmeyi çok seven bu kadın, bu solgun yüzün, bu ince sesin kendisine meydan okuduğunu seziniyordu.

“Böyle çalım satma bakalım,” dedi. “Böyle şeylerin sırası geçti. Prenses rolü bitti. Arabalar, oda hizmetçileri bitti. Eski giysilerini giyeceksin, yenileri durumunuza uygun düşmez. Becky'den farkınız kalmadı: yaşamını kazanmak için çalışmak zorundasın.”

“Çalışacak mıyım? İyî olur, çalışırsam acılarım fazla zor gelmez. Ne yapacağım?”

“Ne emredilirse onu. Akıllı kızsın, söyleneni anlarsın. Yararlı olursan, burada kalmana izin verece-

ğim. Fransızca'yı iyi konuşuyorsun, küçüklere bakabilirsin."

"Sahi mi?" diye atıldı Sara. "Bundan güzel ne var? İzin verin de küçüklere ders vereyim. Onları severim, onlar da beni severler."

"Saçmalama," diye sözünü kesti Bayan Minchin. "Seni sevip sevmemelerinin önemi yok. Başka işlere de bakacaksın. Alışveriş yapacak, mutfak işlerine yaradım edeceksin. Ben memnun kalmazsam kovulursun, bunu unutma! Gidebilirsin artık."

Sara kapıya doğru yürüdü.

"Sen böyle mi teşekkür edersin?" diye seslendi Bayan Minchin.

Sara durdu.

"Neden teşekkür edecekmişim?" diye sordu.

"Sana gösterdiğim iyilik için, verdiğim yuva için."

Sara Bayan Minchin'e doğru yaklaştı. Göğsü inip kalkıyordu. Yanıtını verdiği zaman, sesi bir çocuk sesi olmaktan çıkmıştı:

"Siz iyi bir insan değilsiniz ki," dedi acı acı. "İyi bir kadın değilsiniz, okulunuz da bir yuva sayılmaz."

Sara ağır ağır merdiveni çıktı. Emily'yi var gücüyle bağına basıyor, "Emily, konuşabilesin isterdim, ah, bir konuşsaydın!" diye söyleniyordu. Odasına çekilmek, gözlerini ateşe dikip düşünmek istiyordu. Ama kapıya gelince, karşısında Bayan Amelia'yı buldu. Bayan Amelia kızardı:

"Buraya giremeyeceksin," dedi. "Odan burası değil artık."

Sara'nın beyninde bir şimşek çaktı. Bayan Minchin'in haber verdiği değişiklikler başlıyordu.

"Odam nerede?" diye sordu.

"Çatı katında yatacaksın. Becky'nin odasının yanındaki odada."

Sara anladı. Becky ona nerede yattığını anlatmıştı. Geri döndü, iki kat daha çıktı. Sanki Sara bir zamanlar yaşadığı dünyadan ayrılmaktaydı, bir daha hiç dönemeyecekti o dünyaya. Şimdi eski bir giysi içinde merdiveni tırmanan çocuk, o eski zengin çocuk değildi. Kapıyı açınca yüreği sızladı. Sonra kapıyı kapadı, sırtını duvara yaslayıp çevresine baktı. Evet, gerçekten de başka bir dünyaydı burası! Kirecle sıvanmış çatı katının eğik bir tavanı vardı. Kirli, nemli duvarların sıvaları dökülmüştü. Demir karyolanın üstünde bir ince şilteyle, bir solmuş yorgan vardı. Kullanılmaz olmuş, kırık dökük tüm eşyalar buradaydı. Donuk bir gök parçasından başka bir şey gösteremeyen pencerenin alt yanında eski bir iskemle duruyordu. Sara bu iskemleye oturdu. Ağlamıyordu. Emily'yi kucağına oturtmuş, yüzünü yüzüne dayamıştı.

Bu sırada kapı vuruldu. Sara hiç duymadı bile. Sonra kapı aralandı, gözyaşlarıyla kirlenmiş bir yüz gördü. Becky'ydi bu. Becky ağlaya ağlaya, yüzünü sert önlüğüne sile sile tanınmaz bir duruma gelmişti.

"Ah, Bayan!" diye fısıldadı. "Azıcık girebilir miyim?"

Sara başını kaldırdı, Becky'ye baktı. Gülümsemek istedi ya başaramadı. Yüreği daraldı. Ellerini kaldırdı, birden hıçkırıma başladı.

“Of, Becky!” dedi. “Hani bir gün birbirimize benzediğimizi söylemişim, iki küçük kız olduğumuzu, iki küçük kızdan başka bir şey olmadığımızı söylemişim. Haklıymışım, görüyorsun. Şimdi hiçbir farkımız kalmadı. Prenses yok oldu.”

Becky ona doğru koştu, elini tuttu:

“Hayır, Bayan, prenses yok olmadı,” dedi. “Ne olursa olsun, siz hep prenses kalacaksınız, hiçbir şey değiştiremez sizi.”

Çatı Katında

Sara çatı katında geçirdiği ilk geceyi hiçbir zaman unutamayacaktı. Acı dolu, umutsuzluk dolu saatler geçirdi. Bunlardan hiç kimseye söz etmedi. Çevresindekilerin hiçbiri anlayamazdı anlatacaklarını. Bereket versin, değişik bir yerdeydi, şiltenin sertliği canını acıtıyor, bedeninin sızıları düşüncelerini dağıtıyordu. Yoksa, bu korkunç kedere dayanamazdı. Ama zaman ağır ağır geçerken, açlığı, soğuğu unutuyordu, her şeyi unutuyordu, yalnızca korkunç gerçek kalıyordu belleğinde.

“Babam öldü, babam öldü!” diye yineleyip duruyordu.

Karanlık korkunçtu. Yel çılgınlık koparıyordu. Daha kötüsü, tavanda, döşemenin altında çatırtılar, hafif bağırışlar vardı. Becky anlatmıştı da ondan bili-

yordu. Fareler yapıyordu bu gürültüleri. Başını yorganın altına çekti.

Yaşamı birdenbire değişivermişti.

Ertesi gün, kahvaltıya indiği zaman, Bayan Minchin'in yanındaki yerinde Lavinia'yı gördü. Bayan Minchin de soğuk bir sesle, "Git de küçüklerin başında dur, Sara, yiyeceklerini döküp saçmasınlar. Daha erken inmeliydin. Lottie fincanımı devirdi bile," dedi.

Bu bir başlangıçtı daha. Günden güne çoğaldı Sara'nın işleri. Küçüklere Fransızca öğretiyor, derslerini ezberlettiriyordu. Ama bu işinin en kolay yanıydı. Çok geçmeden daha başka işlerde de kullanıldı, yapılmayan tüm işler ona yüklendi. Aşçı kadın da, hizmetçiler de Bayan Minchin gibi davrandılar. Bir zaman hep önünde eğildikleri "bacaksıza" emir vermekten zevk alıyorlardı. Sara hep boyun eğmekle, haksızlıklarına ses çıkarmamakla onları yumuşatabileceğini umuyordu, ama çok geçmeden umutları boşa çıktı. Daha çocuk olmasaydı, Bayan Minchin büyük sınıflardan birini ona verir, öğretmenlerden birini okuldan çıkarır, ona vereceği para kendisine kalırdı. Ama Sara, böyle çocuk kaldıkça, onu ayak işlerinde kullanmayı daha uygun buluyordu. Alışverişler yapıyor, haberler götürüyordu. Hesapları bile o ödüyordu. Kalem de, süpürgeyi de ustalıklı kullanıyor, her şeyi düzene sokuyordu. Kimsecikler dersleriyle ilgilenmiyordu. Kimsecikler ona bir şey öğretmiyordu. Yalnızca geceleri, işler bittikten sonra, çalışma salonunda birkaç eski kitap alıp okumasına izin veriliyordu. "Öğrendiklerimi gözden geçirmezsem unuturum, bilgisiz bir hizmetçi olup çıkarım," diye düşünüyordu.

Arkadaşları da çok değişmişlerdi. Kulak bile as-
mıyorlardı ona. İş çoktu, onlarla konuşacak zamanı
yoktu, ama Bayan Minchin'in kendisini öğrencilerden
uzak tutmaya çalıştığını da görmüyor değildi. Çoğu
arkadaşları zenginliğe, rahatlığa alışmışlardı, eski
püskü giysiler içinde dolaşan eski arkadaşlarına bir
basit hizmetçi diye bakıyorlardı. Lavinia "Bir zaman-
lar elmas kuyularının prensesi olduğunu düşünüyö-
rum da şaşıyorum. Şimdi bostan korkuluklarına ben-
ziyor, gittikçe de tuhaflaşıyor. Hiçbir zaman seveme-
dim onu. Düşüncelerimizi anlamak istiyormuş gibi
yüzümüze bakması hiç mi hiç hoşuma gitmiyor,"
diyordu. Bu kadarla da kalmıyordu. Sara'ya kötü oyun-
lar oynamak istiyordu, ama Sara sakınıyor, onların
kendisine oyun oynamalarına olanak vermiyordu. Bir
askere benzetiyordu kendini. "Askerler durumların-
dan yakınmazlar, ben de yakınmayacağım. Savaşta
olduğumu düşüneneceğim," diye söyleniyordu.

Tüm bu kahramanlıklarına karşın, çektiği acılar
altında ezilip gidebilirdi. Bereket versin, üç dostu
vardı. Bu dostların birincisi Becky'di. Çatı katındaki
ilk gecesinde, yanda da Becky'nin bulunduğunu dü-
şünerek güç bulmuştu. Bu duygu sonraki gecelerde
daha da arttı. Gündüzleri pek konuşmuyorlardı. Aynı
ayrı işleri vardı. Hem de Becky "Size saygılı davran-
mazsam kulak asmayın. Nazik davranırsam azar işiti-
rim," demişti. Ama şafak söker sökmez Sara'nın oda-
sına gelip giysisini giydiriyor, elinden geldiği kadar
yardım ediyordu. Geceleri de usulca kapıyı vurup içe-
ri giriyor, ona her yardımı yapmaya hazır olduğunu
söylüyordu.

Üç dosttan ikincisi Ermengarde'dı. Ama Ermengarde'la dostlukları yeniden başlayıncaya kadar epeyce zaman geçmişti aradan. Ermengarde iyi bir arkadaştı, ama akıllı bir kız olduğu söylenemezdi. Sara'yı o biçimsiz kılıkta, kollarının üzerinde bir kucak çamaşırıyla görünce, hiç tanımadığı bir kızla karşılaşmış gibi olmuştu.

"Nasılsın?" diye sormuştu.

"Bilmem," demişti Sara. "Ya sen?"

Ermengarde'in rahatı kaçmıştı:

"Ben çok, çok iyiyim," diye yanıt vermişti. "Sen çok mu üzgünsün?"

Böyle budalaca bir söz hiç mi hiç hoşuna gitmemişti Sara'nın. "Çok keyifli olamam herhalde," demiş, sonra da yürüyüp gitmişti. Kederliydi. Ermengarde'in ne kadar beceriksiz olduğunu düşünmedi. "Ermengarde da ötekilerden farklı değil. Benimle konuşmak istemiyor. Hiç kimsenin benimle konuşmadığını biliyor," diye söylendi.

Ama bir gece, odasına dönerken, kapısının altından sızan bir ışık gördü, şaşırdı. "Benden başka kimsecikler girmez buraya, ama biri ışık yakmış," diye düşündü.

Gerçekten de biri odasına girip ışığı yakmıştı. Eski iskemenin üstünde bir kız oturuyordu: Sara, Ermengarde'ı hemen tanıdı.

"Ermengarde!" diye haykırdı. "Ermengarde, ceza alacaksın."

Ermengarde sendeleye sendeleye kalktı.

“Biliyorum, ne olursa olsun,” dedi. “Sara, çok rica ederim, söyle, ben sana ne yaptım? Neden beni sevmiyorsun artık?”

Öyle sevecen, öyle candan konuşuyor, geçmiş günlerin Ermengarde'ına öylesine benziyordu ki...

“Seni çok severim,” dedi Sara. “Ama sen de değiştin sanıyordum.”

Ermengarde'in gözleri yaşlarla doluydu.

“Değişen sendin!” diye atıldı. “Benimle konuşmak istemiyordun.”

“Ben değiştim, doğru, ama senin düşündüğün gibi değil,” dedi Sara. “Bayan Minchin öğrencilerle konuşmamı istemiyor, çoğu öğrenciler de benimle konuşmak istemiyor. Sen de onlar gibisin sanıyordum.”

Birbirlerine baktılar, kucaklaştılar. Sonra oturdu- lar. Ermengarde dostunun güzel yüzüne hayranlıkla bakıyordu:

“Artık dayanamıyordum,” dedi. “Sen bensiz olabilirsin, ama ben sensiz olamam, Sara. Yorganımın altında ağlıyordum, birdenbire sana gelmek istedim, yeniden dost olalım diye...”

Odaya korkulu bir merakla bakıyordu.

“Sara, burada yaşamaya alışabilecek misin?” diye sordu.

“Nice insanlar daha kötü yerlerde de yaşamışlardır. Bastille'deki tutukluları düşünsene!” dedi Sara. Sonra gözleri parladı. “Evet,” diye mırıldandı. “Tam da roman düşünülecek bir yer burası. Ben Bastille'de bir tutukluyum diyelim. Herkes beni unutmuş. Bayan Minchin gardiyan. Becky de... Becky de komşu hüc-

redeki tutuklu. İşte böyle düşüneneğim. Büyük bir avuntu olacak bu.”

Ermengarde hem hoşnut hem üzgün gibiydi.

“Her şeyi anlatacaksın bana, değil mi?” diye sordu. “Herkes yattıktan sonra buraya gelmeme izin var mı? Gündüzleri düşündüklerini anlatırsın bana, eskisinden daha iyi dost oluruz.”

“Evet,” dedi Sara. “Dostluk böyle zamanlarda belli olur.”

Rodilard

Üç dosttan biri de Lottie'ydi. Büyük dostu küçüklere Fransızca öğretmeye geldiği zaman "Şimdi çok mu yoksulsun, Sara? Sokaktaki dilenciler kadar yoksul musun?" diye sormuştu. "Dilenciler gibi yoksul olmamı istemiyorum," demişti. Nerdeyse ağlayacaktı. Sara hemen avutmuştu onu.

"Dilencilerin kalacak yerleri yoktur, ama benim var," dedi.

"Nerede kalıyorsun?" dedi Lottie. "Odanda yeni bir öğrenci var. Şimdi hiç de güzel değil o oda."

"Bana başka bir oda verdiler."

"Güzel mi? Gelip görmek istiyorum."

"Sus, Lottie," dedi Sara. "Bayan Minchin bize bakıyor. Böyle konuşursan azarlar beni."

Yalan değildi, küçükler ne yapsalar Sara suçlu bulunuyordu. Ama Lottie dediğini yapan bir kızdı. Sara odasının yerini söylemek istemiyor muydu? Lottie kendi başına da bulabilirdi. Küçük dostlarına derdini anlattı, büyüklerin çevresinde dolaştı, konuşmalarını dinledi. En sonunda bir gün merdivenleri tırmanıp çatı katına geldi. Birini açtı, sevgili Sara'sını gördü, eski masanın üzerine çıkmış, pencereden dışarıya bakıyordu.

“Sara!” diye bağırdı. “Annem Sara!”

Sara döndü, çok şaşırıldı. Şimdi Lottie ağlamaya başlar da biri sesini duyarsa ikisi de yandı demektir. Masadan atladı, Lottie'ye koştu.

“Ağlama, gürültü etme, Lottie,” diye yalvardı. “Yoksa bana homurdanırlar, her gün homurdanıyorlar zaten. Bu oda çirkin bir oda değil, Lottie.”

“Ya, öyle mi?”

Çevresine bakıyor, dudaklarını ısırıyordu. Çok severdi Sara'yı, bu nedenle ağlamamaya çalışıyordu. Hem de Sara nerede oturursa orası güzel demektir.

“Neden, çirkin değil?” diye sordu.

Sara onu göğsüne bastırdı.

“Aşağıdan görünmeyen birçok şey buradan görünür,” diye yanıt verdi. “Çatılar, serçeler...”

Onu kollarına aldı, masanın üstüne çıkardı, pencereden dışarıyı gösterdi.

Neden sonra, artık inmesi gerektiğine inandırdı Lottie'yi, ona yol gösterdi, sonra odasının ortasında durup çevresine baktı. Acı bir yalnızlık duydu.

“İssız bir köşedeyim,” diye mırıldandı. “En hü-
zünlü yerindeyim dünyanın.”

Düşüncelere daldı. Sonra hafif bir çıtırtı duyup
başını kaldırdı. Az ötede iri bir fare vardı, arka ayak-
larının üzerine oturmuş, bakıyordu. Lottie'nin yere
düşürdüğü birkaç ekmek kırıntısını toplamak için de-
liğinden çıkmıştı.

“Fare olmak zor şey,” diye düşündü Sara. “Herkes
ondan nefret eder. Onu gördüler mi kaçarlardı. ‘Aman,
bu ne çirkin hayvan!’ diye bağırırlardı. Bana da herke-
sin ‘Aman, ne çirkin Sara!’ diye bağırması, bana ka-
panlar kurması hiç hoşuma gitmezdi doğrusu. Serçe
olmak çok farklı. Ama yaratıldığı sırada kimsecikler
serçe olmak isteyip istemediğini sormadı bu fareciğe,
kimsecikler ne olmak isterdin demedi.”

Öyle sakindi ki farecik cesaret buluyordu. Kork-
masına korkuyordu, ama Sara'nın kötü bir kimse ol-
madığını düşünüyordu herhalde. Çok açtı zavallı fa-
recik; bayan fare ile birçok yavrusundan meydana ge-
len ailesi de duvarın içinde duruyordu; birkaç gündür
hiç yiyecek bulamıyorlardı; bebek farecikler ağlıyor-
lardı. Baba fare birkaç ekmek kırıntısı için canını teh-
likeye atıyordu.

“Gel hadi, gel,” dedi Sara. “Ben fare kapını deği-
lim. Gel de ye şu ekmekleri, zavalcılık. Bastille tutuk-
luları zindandaki farelerle dostluk kuruyorlardı. Ben
de seni evcilleştirmeye mi çalışsam?...”

Hayvanlar nasıl anlarlar? Orasını bilmem, ama
birçok şeyi anladıklarından kuşku yok. Sözcüklerle
anlatılmayıp da herkesin anlayıverdiği bir evrensel dil

vardır belki. Belki de hiç gürültü çıkarmadan konuşan bir ses vardır doğada... Ne olursa olsun, bu farecik o dakikadan sonra hiçbir tehlike olmadığını anlamıştı. Çok güzel bir fareydi, kötü niyeti de yoktu. Sara'nın kendisine kötülük etmeyeceğini biliyordu. Usulca yaklaştı, ekmek kırıntılarını yemeye başladı. İlkide bir yalvarır gibi Sara'ya bakıyor, Sara da kımıldamadan kendisini izliyordu. Ötekilerden daha büyük bir kırıntı vardı, hayvancık onu da almak istiyordu, ama bu parça Sara'ya çok yakındı. "Bunu evine götürmek istiyor. Kımıldamayayım, belki alır," diye düşündü Sara. Gerçekten de öyle oldu. Fare geldi, bir parçayı alıp kaçtı, duvarın dibindeki delikten içeri girdi. "Biliyorum, bu parçayı yavrularına götürmek istiyordu," dedi Sara.

Yaklaşık sekiz gün sonra, bir gece, Ermengarde Sara'nın kapısını çaldı. Sara hemen yanıt vermedi. Ermengarde dostunun uyuduğunu sandı. Ama biraz kulak verince, Sara'nın alçak sesle konuştuğunu duyup şaşırdı.

"Al, diyordu, şunu al da evine dön hemen, Rodilard! Karının yanına!"

Sonra gelip kapıyı açtı. Ermengarde çok şaşırmıştı.

"Kiminle konuşuyordun?" diye sordu.

"Fareme," diye yanıt verdi Sara.

Sonra ona fareyle dostluğunu anlattı. Onu görmek isteyip istemediğini sordu. Ermengarde ilk önce büzüldü, yorganın altına soktu ayaklarını; ama Rodilard'm öyküsünü dinledikten sonra öyle meraklan-

mıştı ki eğilip deliğe baktı. “Çıkınca yatağa atlamaz mı?” diye sordu.

“Yok canım, o da senin kadar terbiyelidir,” dedi Sara. Sonra, usul usul ıslık çalmaya başladı. Az sonra da deliğinin ağzında parlak gözlü, kocaman bıyıklı bir küçük baş göründü. Sara avucunun içinden birkaç ekmek parçası düşürdü. Rodilard geldi, bunları topladı. Sonra daha büyük bir parça gördü, dişlerinin arasına aldı, yuvasına götürdü.

“Küçük parçaları kendisi yiyor, büyüklerini karısına, çocuklarına götürüyor,” dedi Sara. “Çoğu zaman sevinç çılgınlıklarını duyarım. Her biri başka türlü bağırır, bağırana ana mı, baba mı, yoksa yavrular mı, hemen anlarım.”

Ermengarde gülmeye başladı:

“Çok tuhafısın, ama iyi kızsın,” dedi.

Sara keyifli keyifli yanıt verdi:

“Tuhaf olduğumu biliyorum, iyi olmaya da çalışıyorum. Ne yapayım, düş kurmaktan, bir şeyler uydurmaktan çok hoşlanıyorum. Yoksa yaşayamazmışım gibi geliyor bana, hele burada hiç yaşayamam.”

“Seni dinlerken her anlattığın doğruymuş gibi geliyor insana. Rodilard’dan gerçek bir kişiymiş gibi söz ediyorsun.”

“O da bir kişidir elbet, o da bizim gibi acıkır, korkar. İnsanlar gibi onun da bir ailesi var. Birçok şey düşünmediğini nereden biliyoruz? Gözleri akıl dolu. Bu nedenle bir ad verdim ona. Hem de bu Bastille fahşerelerinden, benimle dost olsun diye gönderildi.”

“Hâlâ Bastille’de miyiz?” diye atıldı Ermengarde. “Hâlâ Bastille’de bulunduğuna inanıyormuş gibi mi yapıyorsun?”

“Evet,” diye yanıtladı Sara. “Bazı bazı burasının başka bir yer olduğunu düşlemeye çalışıyorum. Ama Bastille olduğuna inanmak daha kolay, hele soğuk günlerde...”

Bu sırada, Ermengarde yataktan aşağıya atladı, bir gürültü duyup korkmuştu. Duvara iki kez vurulmuş gibiydi.

“Bu da nesi?” diye haykırdı.

“Komşu hücredeki tutuklu.”

“Becky mi yani?”

“Evet.” İki vuruş: “Orda mısın, tutuklu?” demektir.

Üç kez de o vurdu duvara.

“Bu da: ‘Buradayım, her şey yolunda’ demek,” dedi.

Dört kez de öbür yandan vuruldu.

“Bu da: ‘Peki, dert arkadaşım, rahat rahat uyuyalım’ demek.”

Ermengarde’ın yüzü ışıklanmıştı:

“Ah, Sara! Tıpkı öykülerdeki gibi!” dedi.

“Ama bu gerçekten öykü,” dedi Sara. “Herkesin yaşamı bir öyküdür, seninki, benimki, Bayan Minchin’inki...”

Hintli Centilmen

Ermengarde ile Lottie için çatı katına gelmek oldukça tehlikeli bir şeydi. Sara'yı odasında bulacakları, Bayan Amelia'ya rastlamayacakları hiçbir zaman kesin değildi. Bu nedenle sık sık gelmiyorlardı, Sara'nın yaşamı çok üzücüydü. Aşağıda kimsecikler onunla konuşmuyor, sokaklarda, yağmurlar altında, yırtık yırtık giysileri, delinmiş kunduralarıyla öteberi taşırken kendini daha da kimsesiz buluyordu. Prenses Sara olduğu, arabasına binip dolaşmaya çıktığı günlerde herkesin dikkatini çekerdi. Süslü, güzel bir küçük kız elbette ilgi uyandırır, ama yoksul kızlara kimsecikler bakmazdı, kimsecikler onlara gülümsemeyi düşünmezdi. Sara'ya da bakan yoktu. Yeni giysileri alınmış,

en eskileri bırakılmıştı, üstelik büyüyordu, kılığı çok tuhaf olmalıydı. Akşamları, aydınlık pencereler önünden geçerken, sıcacık, rahat evlere şöyle bir göz atmaktan hoşlanıyordu. İçindeki insanlara ilişkin öyküler uyduruyordu. Okulun bulunduğu sokakta böyle birçok aile vardı, düşüncesinde dost olmuştu onlarla. Hele biri çok hoşuna gidiyordu. "Büyük Aile" koymuştu adını. Ailenin insanları uzun boylu oldukları için değil, kalabalık oldukları için. Sara hepsini de çok seviyordu. Sevdiği kitaplarda gördüğü adlarla adlandırmıştı herbirini: Erthelberte, Violette, Liliane, Rosalinde, Veronik, Vivian, Guy, Hector. Zaman zaman büyük aileye "Montmorency"ler" dediği de oluyordu.

Bir akşam, Montmorency'lerden bazıları bir çocuk balosuna gideceklerdi. Sara'nın onların kapısı önünden geçtiği bir sırada, onlar da arabaya binmek için dışarı çıkıyorlardı. Önce Veronik ile Rosalinde bindi arabaya, beş yaşında olan Guy de arkalarından geliyordu, çok sevimli bir çocuktur. Sara bu güzel çocuğu seyretmek için durdu. Küçük Montmorency'lere yoksul çocuklar hakkında birçok öykü anlatmışlardı. Guy o gün de böyle bir öykü dinlemiş, gözleri yaşarmıştı. Bir yoksul çocuğa rastlamak istiyordu, cebindeki pırl pırl, yepyeni liralığı ona verecekti. Arabaya bineceği sırada Sara'yı gördü. Sara kaldırımında durmuş, ona bakıyordu, eski püskü giysiler içindeydi. Guy, Sara'nın uzun zamandır aç olabileceğini düşündü. Elini cebine soktu, liralığını çıkardı. Sara'ya yaklaştı, gülümsüyordu:

“Alın, liram sizin olsun, zavallı kız,” dedi.

Sara titredi. Bir zamanlar arabasından çıkışını görmek için durup bakan yoksul çocuklara benzediğini anladı. O zamanlar kendisi para dağıtırdı. Kızardı, bozardı, bu parayı almak cesaretini bulamayacaktı.

“Teşekkür ederim, paranızı alamayacağım,” dedi.

“Almalısınız, zavallı kız,” dedi Guy. “Bununla bir yemek yersiniz.”

Yüzünde bir aralık, bir içtenlik vardı, parası alınmayınca üzüleceği belliydi. Sara bu parayı almak gerektiğini anladı, aldı da.

“Teşekkür ederim. Çok, çok iyisiniz,” dedi, gözleri yaşlarla doldu, yoksullar gibi giyindiğini biliyordu, ama dilenci sanılabileceğini hiç düşünmemişti.

Araba uzaklaşırken, kardeşleri küçük oğlana sitem ediyorlardı.

“Ah, Donald (Guy’in gerçek adı buydu), niçin bu küçük kıza verdin paranı? O kesinlikle dilenci değil. Dilenciler öyle mi konuşur? Davranışları da dilencilerinkine benzemiyordu. Üzölmüştür. Dilenci sanılmak, dilenci olmayanların hoşuna gitmez.”

Sara’nın usundan bile geçmiyordu, ama o günden sonra Büyük Aile’nin insanları da kendisine ilgi göstermeye başlamışlardı. O geçerken, pencerelerin perdeleri kaldırılıyor, onun üzerinde sık sık tartışmalar oluyordu.

“Bayan Minchin’in okulunda hizmetçi,” diyordu Janet. “Anası babası yok anlaşılan, hiç kimse onunla ilgilenmiyor. Ama giysileri delik deşik olsa bile dilenci değil.”

Çocuklar da bu düşünceyle Sara'nın adını "Dilenci-olmayan-küçük-kız" koydular.

Sara liranın ortasını deldi, ince bir kurdeleye takıp boynuna astı. Büyük Aile'ye olan sevgisi bu olaydan sonra daha da arttı. Birazcık sevebildiği her şeyi daha çok seviyordu. Becky'ye bağlılığı artıyordu. Küçüklerle Fransızca öğrettiği saati sabırsızlıkla bekliyordu. Zaman zaman bebeğinin karşısına oturuyor, gözlerini üzerine diyor, birçok şey düşünüyordu. Bu bebeğin kendisine iyilik eden bir büyücü olduğuna inanmak istediği zamanlar bile oluyordu. Ama bir akşam, gözlerini öyle boş gördü ki, o gün de öyle çetin geçmişti ki, birden kendini tutamaz oldu.

• "Öleceğim bu gidişle, hiç kuşum yok!" diye haykırdı.

Emily'nin iri gözleri duvara dikilmişti.

"Bu yaşama katlanamıyorum artık," dedi zavallı kız. "Üşüyorum, ıslandım, karnım aç. Bugün hiç durmadan yürüdüm. Sabahtan akşama kadar homurdandılar bana. Ayağım kaydı da düştüm diye insanlar gülüyorlardı. Her yanım çamur içinde şimdi. Gülüyorlardı, duyuyor musun?"

Bebeğin cam gözlerine, porselen yüzüne bakıyordu hep. Korkunç bir umutsuzluğa kapıldı. Emily'yi eliyle itti. Emily yere düştü, Sara hıçkırmaya başladı.

"Hiçbir şey değilsin!" diye haykırdı. "Bir oyuncak bebekten başka bir şey değilsin. İçin kepek dolu, yüreğin yok, bir şey duymuyorsun. Bir bebekten başka bir şey değilsin!"

Yavaş yavaş gözyaşları hafifledi. Bebeği kaldırdı, öptü, giysisini düzeltti, yerine koydu, gülümsedi.

Okula çok yakın olan karşıki ev hep boştu. Bu evin bir kiracı bulmasını çok istiyordu. Evin çatı katının penceresi kendi penceresine çok yakındı. "Gülümseyen bir yüz görsem de günaydın diyebilsem ne iyi olur!" diye düşünüyordu. Bir sabah evin önünde bir yük arabası durdu. "Tamam, ev tutuldu," dedi. Eşyalar kaldırırma indiriliyordu, çok güzel eşyalardı bunlar. Babasının evindeki eşyalara çok benziyorlardı. Yük arabaları bütün gün gelip gitti. Sara da, birçok kez, boşalttıkları eşyaları görme fırsatını buldu. Yanılmıyordu, yeni komşular çok zengindi. Eşyaların çoğu Doğu'dan gelmişti. Sara halılar, perdeler, sayısız kitaplar gördü. "Bu aileden biri Hindistan'da bulunmuş. Oranın güzel şeylerini seviyordu. Çok mutluyum. Çatı penceresinde kimseyi görmesem bile, onlarla dostmuşum gibi gelecek bana," diye düşündü. Akşam mutluluğu daha da arttı. Süt almaya çıktığı zaman, Büyük Aile'nin iri yarı babasının, yeni evin kapısındaki basamaklardan çıktığını gördü. Adam epeyce kaldı evde, eşyaları taşıyanlara buyruklar verdi. Yeni gelenlerin çok yakın bir dostuydu anlaşılın. "Çocukları varsa, Büyük Aile'nin çocukları buraya gelecek, onlarla oynayacaklar. Belki çatı katına da çıkarlar," diye düşündü Sara. O akşam Becky de odasına geldi.

"Bu evde Hintli bir bey oturacakmış, Bayan Sara," dedi. "Sarı mı, kara mı, bilmem ya, gerçek bir Hindu, çok zengin, hasta. Büyük Aile'nin babası da onun işlerine bakıyor. Çok sıkıntıları olmuş, hastaymış, keuderliymiş."

Ama bu bilgi Sara'ya yetmedi. Merakını giderinceye kadar haftalar geçti; sonra öğrendiler ki yeni kıracının ne karısı, ne çocukları, ne de bir akrabası vardı, çok hastaydı, gizli bir keder onu yiyip bitirir gibiydi.

Bir gün, evinin önünde bir araba durdu. Büyük Aile'nin babası indi arabadan, arkasından da bir hastabakıcı. İki uşak ilerledi. Arabadan benzi sarı, gözleri durgun bir adam çıkardılar, iskeletler gibi zayıf bedeni kürkler içinde kayboluyordu. Uşaklar eve götürdüler. Büyük Aile'nin babası da kederli kederli arkalarından yürüdü. Az bir zaman sonra hekimin arabası geldi, o da eve girdi.

Hintli "centilmen" böyle belirdi Sara'nın ufkunda.

Ram Dass

Sara bir gün masanın üstüne çıktı, pencereye geldi. Dışarı çok güzeldi. Gün batıyor, güzel renkler saçıyor; küçük serçeler uçuşup duruyorlardı. Birden yanbaşımda bir gürültü duyar gibi oldu, başını çevirdi. Tuhaf bir gürültü, tiz, titrek, hafif bir haykırıştı bu. Komşu pencereden geliyordu. Sara gökyüzünü yalnızca kendisinin izlemediğini gördü o zaman. Öbür pencereden bir baş çıkmıştı. Hindistan yerlileri gibi yağız yüzlü, parlak gözlü, ak sarıklıydı. Çıığı da kucağında tuttuğu küçük maymun koparmıştı.

Hindu da Sara'ya baktı. Gözleri kederliydi, ülkesini çok özlüyordu herhalde. Işığa, sıcaklığa susamıştı, bu yüzden İngiltere'de çok az gördüğü güneşin ta-

dını çıkarmak için pencereye çıkmıştı. Sara bir dakika yüzüne baktı, sonra ona gülümsedi. Bir gülümsemenin bir yabancından bile gelse, insanı ne kadar rahatlattığını bilirdi. Hindu için de onun gülümsemesi böyle oldu. O da güzel bir gülümsemeyle yanıt verdi, ak dişleri kederli yüzünü gerçek bir parıltıyla aydınlattılar. Bu sırada, hiç ayırımına varmadan maymunu bıraktı. O da efendisinin kucağından sıyrılıp çatıya atladı, koşarak geçti. Oradan da Sara'nın omuzuna, sonra içeriye sıçradı. Sara kahkahayı koyverdi, ama bu kaçağı efendisine geri vermek gerekiyordu. Bunu nasıl yapmalıydı? Maymun kendini tutturacak mı, yoksa kaçıp kayıp mı olacaktı?

“Tutulur mu?” diye seslendi.

Adam çok teşekkür etti, maymunun hiç ısırmadığını, ama kimseleri yanına yaklaştırmadığını söyledi. Dik kafalıydı, ateşliydi. Ram Dass çocuğuymuş gibi tanırdı onu. Ram Dass bazen ona sözünü dinletirdi, ama her zaman değil. Bayan izin verirse, Ram Dass çatıdan geçip pencereden girer, hayvanı yakalardı. Ama bayan kabul etmezdi belki de.

Dediği gibi olmadı, Sara hemen kabul etti:

“Yalnız çabuk olun,” dedi. “Maymun zıplayıp duruyor.”

Ram Dass bir kedi çevikliğiyle bir pencereden öbürüne geçti. Hiç gürültü çıkarmadan odaya atladı. Sara'yı selamlayıp pencereyi kapattıktan sonra maymununu kovalamaya başladı. Hiç de uzun sürmedi bu iş, maymun, Ram Dass'ın omuzuna atladı. Ram Dass da onu yakaladı. Sonra da Sara'yı saygıyla selamladı. Odanın perişan durumunu iyice görmüştü, ama

bunu hiç sezdirmiyor, bir racanın kızıyla konuşur gibi konuşmayı sürdürüyordu. Bu yaramaz hayvanın görüldüğü kadar hırçın olmadığını, hasta olan efendisini bazı bazı çok eğlendirdiğini söyledi. Efendisi maymunun kaybolduğunu duyarsa üzüldü. Sonra Ram Dass bir selam daha verdi, maymun kadar çevik bir biçimde pencereden çatıya geçti.

O gittikten sonra, Sara düşüncelere daldı. Hindu'nun giysisi, saygılı davranışları acı anılar uyandırmıştı içinde. Şimdi şunun bunun itip kaktığı Sara'nın daha birkaç yıl önce Ram Dass gibi uşaklarla çevrili olduğunu, o geçerken uşakların yerlere kadar eğildiklerini düşünmek ne kadar şaşırtıcıydı. Bir düştü bu artık, bitmiş bir düş, bir daha başlamayacak bir düş... Şimdiki yaşamında nasıl bir değişiklik olabilirdi? Bayan Minchin'in kendisine hazırladığı geleceği biliyordu. Öğretmenlik edebilecek kadar büyümedikçe bir tür hizmetçi olarak kullanılacak, öğrendiklerini unutmaması istenecekti. Büyüyünce, şimdi bütün işleri kendisine yaptırdıkları gibi, üzerine birçok ders yükleyeceklerdi. Giysileri azıcık daha düzgün olsa bile, hep çirkin olacaklarını, bunların içinde bir hizmetçiye benzeyeceğini biliyordu. Gelecek yılları böyle olacaktı işte. Sara, odasının ortasında, ayakta, sessiz sessiz bunları düşünüyordu. Sonra, başka bir düşünce geldi usuna, bu düşünce gözlerine ışık, yanaklarına renk verdi. Başını kaldırdı. "Ne olursa olsun," diye söylendi, "Ne olursa olsun, hiçbir zaman değişmeyecek bir şey var. Paçavralar içindeyim, ama yürek bakımından, ruh bakımından her zaman prenses olarak kalacağım."

Duvarın Ardı

Başka iki evle çevrili bir evde oturursanız, çok yakında, odanızın duvarının öbür yanında bulunan insanların neler yapıp neler söylediklerini anlamaya çalışmak çok eğlenceli bir şeydir. Sara da çok severdi bu eğlenceyi. Okulu Hintli centilmenin evinden ayıran duvarın ardında neler olup bittiğini sık sık düşünüyordu. Bu gizemli komşunun kitaplığının okulun çalışma salonuna bitişik olduğunu biliyor, derslerden sonra yapılan gürültü onu rahatsız etmesin diye duvarın kalın olmasını diliyordu. "Gittikçe daha çok ilgilendiriyor beni," diyordu Ermengarde'a. "Gürültümüzün onu yorması beni üzer. Benim dostum olmasına karar verdim. Hiçbir zaman konuşmadığımıza gö-

re, olanaksız bir şey değil bu. Ona bakıyorum, onu düşünüyorum, ona acıyorum. Böyle yaptı mı akra-
baymış gibi olur insan. Hekimin günde iki kez geldi-
ğini görünce çok üzülüyorum.”

Büyük Aile'nin insanlarına çok mutlu göründük-
leri için bağlanmıştı. Hintli centilmene bağlanmasının
nedeni de onu kederli, hasta görmesiydi. Ağır hastalı-
ğının hâlâ geçmediği anlaşılıyordu. Mutfakta çok ko-
nuşuyorlardı onu. Hintli değildi, İngilizdi, uzun za-
man Hindistan'da yaşamıştı. İşleri o kadar ters gitmiş-
ti ki kesinlikle iflas ettiğini sanmışlardı. Bunun sar-
sıntısı çok sert olmuş, beyin hummasından ölmesine
ramak kalmıştı; sonra şansı değişmiş, servetine yeni-
den kavuşmuştu, ama hastalığı hâlâ geçmemişti. Ma-
den kuyuları neden olmuştu bu üzüntülere. Aşçı “Bun-
lar elmas kuyularımış anlaşılan,” diyordu. “Maden
yataklarına hiç güvenilmez. Hele elmas kuyularına.”
Sara “O da babam gibi acı çekmiş, babam gibi hasta-
lanmış ama, ölmemiş,” diye düşünüyordu.

Bütün bunlar komşusuyla daha çok ilgilenmesine
neden oluyordu. Akşam üstü alışverişe gönderildi mi
çok seviniyordu. Perdelerin indirilmemiş olabileceği-
ni, içeriye şöyle bir göz atabileceğini düşünüyordu.
Cadde tümünden ıssız oldu muydu evin önünde duru-
yor, parmaklığa dayanarak alçak sesle, “Tünaydın”
diyordu.

“Sesimi işitmeyecek, ama hiç değilse kendisini dü-
şündüğümü duyar belki,” diye düşlüyordu. Belki de
sevgi dolu düşünceler duvarlardan, kapılardan, pen-
cerelerden geçebilir. Belki de Hindistan'dan gelen dost,

ben size soğuk odamdan iyi geceler, sağıklar dilerken, nedenini bilmeseniz de bir rahatlık duyarsınız. O kadar üzülyorum ki sizin için! Babamın başı ağrıdığı zaman güzel güzel şeyler söyledim ona, sizin de size güzel şeyler söyleyecek bir “küçükhanımınız” olsun isterdim, sizin “küçükhanımınız” olmak isterdim, sevgili dost... İyi geceler, iyi geceler! Tanrı sizi korusun!”

Bu sözler kendisini de avutuyor, ısıtıyordu. Büyük sevgisinin hastaya ulaşacağına inanmıştı. Bu adamın acı çekmesinin nedeni yalnızca geçmişteki şeyler değil, hâlâ sürmekte olan bir sıkıntı, bir kedermiş gibi geliyordu Sara'ya. “Bütün servetine yeniden kavuştuğuna göre, zamanla iyileşmesi gerekirdi. Başka bir şey var, bundan kuşku yok,” diye düşünüyordu.

Hintli centilmenin adı Carrisford'du. Janet “Dilenci-olmayan-küçük-kız”la nasıl karşılaştıklarını ona da anlatmıştı. Bu öykü Bay Carrisford'u çok ilgilendirmiş, Ram Dass'dan da maymunun kaçışını dinleyince ilgisi büsbütün artmıştı. Ram Dass ona berbat çatı katını, sıvası dökülmüş duvarları, yatak işi gören şilteyi iyiden iyiye anlatmıştı. Bay Carrisford, Büyük Aile'nin babasına:

“Carmichael, bu caddede bunun gibi ne kadar çatı katı var, ben kuş tüyü yatağımda, çoğu benim olmayan servetin ağırlığı altında dönüp dururken, kaç küçük hizmetçi böyle çatı katlarında acı çekiyor, bilmek istiyorum,” dedi.

Bay Carmichael gülerek yanıt verdi:

“Sevgili dostum, canınızı sıkmayı ne kadar erken bırakırsanız, o kadar çabuk iyileşirsiniz. Hindistan’ın tüm gömüleri sizin olsa bile yeryüzünden yoksulluğu kaldıramazsınız. Bu caddedeki tüm çatı katlarını döşeyip süslemeniz okyanusta bir damladan başka bir şey olmaz.”

Bay Carrisford kendi kendini yiyordu:

“Gece gündüz düşündüğüm küçük kız da bu kız gibi yoksulluk içinde midir dersiniz?” diye sordu.

Bay Carmichael üzgün üzgün yüzüne baktı, bu konudan söz etmenin onun sağlığını bozduğunu biliyordu.

“Paris’teki Madam Pascal’ın öğrencisi sizin aradığınız çocuksa, kendisine çok iyi bakacak insanlara verilmiş. Yitirdikleri kızlarının sevgili arkadaşı olduğu için almışlar onu yanlarına. Başka çocukları da yokmuş. Rusmuş bunlar, çok zengin insanlarmış.”

“Ama nereye götürdüklerini bile bilmiyor bu kadın!”

“Evet, kendi çıkarını düşünmüş yalnızca, yoksul düşmüş bir çocuktan kurtulduğu için sevinmiştir. Ruslar da hiçbir iz bırakmadan gitmişler.”

“Ama siz hep ‘aradığımız çocuk buysa,’ diye konuşuyorsunuz. Demek ki kuşkulusunuz. Adda bir yanlışlık mı vardı?”

“Madam Pascal Crew yerine Carewe diyordu, ama belki bir dil yanlışlığıydı bu. Başka ayrıntılar uyuyordu: Anasız babasız bir çocuk, Hindistan’da subay olan babası okula vermiş, adam sonra iflas etmiş, birdenbire ölmüş...”

Bay Carmichael durdu, aklına yeni bir düşünce gelmiş gibiydi:

“Çocuğun Paris’te okula verildiğine kesinlikle inanıyor musunuz?” diye sordu.

“Hiçbir şey kesinlikle inanmıyorum,” dedi Bay Carrisford. “Ne çocuğu gördüm, ne annesini. Ralphe Crewe’le okuldayken çok iyi arkadaşlık. Ama koleji bitirdikten sonra bir daha görmemiştik birbirimizi, neden sonra Hindistan’da karşılaştık. Benim aklım hep bu maden işindeydi, o da ilgilendi hemen, bundan başka bir şey konuşmuyorduk. Ralphe’in kızının yatılı bir okulda olduğunu biliyordum yalnızca, ama bunu ne zaman öğrendiğimi bile anımsamıyorum.”

Bay Carmichael heyecanla ona bakıyordu.

“Paris’te olduğunu sanmanızın nedeni ne?” diye sordu.

“Annesi Fransızdı, kızını Paris’te okutmak istediğini de duymuştum. Paris’te bir okula verilmiş olması daha akla yakın.”

“Evet, öyle,” dedi Bay Carmichael.

Hintli centilmen eğildi, uzun, zayıf elini masaya vurdu.

“Carmichael, onu bulmalıyım,” dedi. “Yaşıyorsa bir yerdedir elbette. Kimsesizse, yoksulsa, suç benim. İçimde böyle büyük bir sıkıntı oldukça nasıl iyileşebilirim? Maden işlerindeki değişiklik tüm düşlerimi gerçekleştirdi, ama belki de zavallı Ralphe’in kızı şimdi sokaklarda dileniyor!”

“Onu, bulacağınız günü düşünsenize,” dedi Bay Carmichael. “Çok büyük bir servet vereceksiniz eline.”

Bay Carrisford çok sinirli görünüyordu.

“Neden soğukkanlı kalamadım?” dedi. “Yalnızca kendi param gitse böyle olmayacaktım. Ama zavallı Crewe son kuruşuna kadar harcamıştı. Bana güveniyordu. Ama benim kendisini batırdığıma inanmış olarak öldü. Bir hırsız gibi kaçmıştım, onunla yüz yüze gelmeyi göze alamıyordum.”

“Kaçtınız, ama aklınız başınızda değildi. Korkunç bir beyin hummasına tutulmuşsunuz, bunu unutmayım.”

“Nerdeyse çıldıracaktım,” dedi Bay Carrisford. “Haftalardır uyuyamıyordum. Evimden kaçtığım gece, çevremi devler sarmış gibime geliyordu. Aklım başıma geldiği zaman da zavallı Crewe ölmüş, gömülmüştü. Bense her şeyi unutmuştum, kızını bile!”

“Küçük kızın adını da bilmiyorsunuz sanırım?”

“Ona tuhaf bir ad vermişti babası, ‘küçükhanımım’ diye söz ederdi. Gerçek adını söylediye de unuttum.”

“Olsun,” dedi Bay Carmichael. “Bu çocuğu bulacağız. O Rusları arayacağım. Moskova’ya gitmişler anlaşılabilir. Moskova’ya gideceğim.”

“Ben de sizinle gelmek isterdim, ama kürklere sarınıp ateşe bakmaktan başka bir şey yapamıyorum artık. Onu bulmama yardım edin, çok rica ederim, bulun onu.”

Aynı akşam, Sara da duvarın öbür yanında Rodilard’la konuşuyordu:

“Bugün bir prenses olmak çok güç bir şey, Rodilard,” diyordu. “Her zamankinden daha güç! Havalalar

soğuyup sokaklar çamurlandıkça güçleşiyor. Lavinia lekelerle dolu giysimle alay edince, iyi bir karşılık vermek istedim ya, tam zamanında tuttum kendimi. Prensesler böyle insanlara karşılık vermez. Bugün hava çok soğuktu, Rodilard, gece daha da soğuk olacak.”

Küçücük başını kollarının arasına aldı, birdenbire:

“Babacığım, babacığım,” diye inledi; “sizin küçük-hanımınız olduğum günler ne kadar geride kaldı.”

Yersiz Yurtsuz Bir Kız

O yıl kış çok çetin geçti. Sara alışverişe çıktığı zamanlarda topuklarına kadar kara gömülüyordu; kimi zaman da karlar eriyor, çamurlara karışıyor, sokaklar geçilmez bir durumda oluyor ya da koyu bir sis çöküyor, sokak fenerleri bütün gün yanıyordu. Büyük Aile'nin evi daha da çekici görünüyordu böyle zamanlarda, Hintli centilmenin ateşinin parıltısı, güzel perdelerini daha da güzel gösteriyordu. Ama çatı katı her zamankinden daha soğuk, daha hüzünlüydü. Sara her zamankinden de fazla inanmak istiyordu prensesliğine, "Ben bir prensesim, hatta periler prensesiyim, peri olduğuma göre, hiçbir şey beni kıramaz, bana acı çektiremez," diyor, prenses olduğuna iyice inanabilmek için nedenler buluyordu.

Ama bu fırsatların en güzeli çok hüzünlü bir günde çıktı. O hafta durmadan yağmur yağmış, kaygan sokaklara soğuk bir sis çökmüştü. Sara birçok iş ardında koşmak zorundaydı; yıpranmış giysisi sırlıklam oldu, ayakkabılarının altından sular girdi. Cezalandırılmıştı da üstelik, öğle yemeğini yememişti. İnsanlar yüzüne acıyarak bakıyorlardı. Ama o bunları görmüyor, başka şeyler düşünmeye çalışıyordu. Dudakları bile kıpırdamıyordu ya kendi kendine konuşup duruyordu. "Diyelim ki kuru giysilerim var," diye düşünüyordu, "sağlam kunduralarımı, kalın bir mantom, yün çoraplarım, yeni bir şemsiyem var. Diyelim ki bir fırının önünden geçiyorum, fırında sıcak çörekler satılıyor. Altı kuruş buluyorum yerde. Diyelim ki fırına giriyorum. Yarım düzine çörek alıyorum, sıcak sıcak, fırından yeni çıkmış... Üst üste yiyorum."

Zaman zaman şu dünyada şaşılacak şeyler olur. Sara'nın başına da böyle bir şey geldi. Üzerinden dumanlar çıkan çörekleri düşündüğü sırada, çok çamurlu bir sokaktan geçiyordu. Ayağını basmak için yer ararken, çamurda parlayan bir şey gördü. Bir paraydı bu parlayan, kirliydi ya gene de birazcık parlıyordu. Altı kuruş değilse de onun kız kardeşiydi, dört kuruştü. Bu parayı avucuna aldı.

"Para," diye kekeledi, "gerçek bir para!"

Karşıdaki dükkânı gördü, bir fırındı. Dükkânın içinde bir kadın, vitrine bir sepet çörek koyuyordu. Yuvarlak yuvarlak, pırıl pırıl çöreklerdi bunlar. Parayı bulması, çörekleri görmesi, fırından gelen sıcak ekmeğin kokusu Sara'yı öylesine heyecanlandırmıştı ki bir

ara bayılacak gibi oldu. Ama parayı kendine mal etmeyi bir an bile düşünmedi. Bu paranın bir zamandır burada böyle durduğu, sahibinin çok uzaklarda bulunduğu kuşku götürmezdi. "Olsun varsın, fırıncı kadına soracağım, belki de o düşürmüştür," dedi kendi kendine. Kaldırımı geçti, fırının eşğine geldi, sonra birdenbire durdu. Bir küçücük kız görmüştü. Bu küçücük kız paçavralar içindeydi, soğuktan donmuştu, yüzü, çıplak ayakları kızarmıştı. Sara gözlerini görünce, karnının da aç olduğunu anladı, yüreği derin bir sevgiyle doldu. "Bir yoksul kız. Senden de aç," diye düşündü.

Yoksul kız da Sara'ya baktı, ona yol vermek ister gibi biraz geriledi. Sara biraz duraladı, sonra da onunla konuşmaya başladı:

"Aç mısın?" diye sordu.

"O da sorulur mu?"

"Akşam bir şey yemedin mi?"

"Akşam da yemedim, öğle de."

Sara gene bayılacak gibi oldu. Ama kendini tutmasını bildi. "Ben prensesim, tahtlarından kovulmuş, her şeyleri alınmış prensesler kendilerinden daha yoksul bir kişiye rastladılar mı, ellerinde kalanları onlarla paylaşırlardı. Çöreklerin tanesi bir kuruşa. Altı kuruşla altı çörek yiyebilirdim. Param ne onu doyurur, ne de beni, ama hiç yoktan da iyidir," diye düşündü. "Beni biraz bekleyin," dedi yoksul kıza. Sonra da dükkâna girdi. Çörekçi kadın vitrine sıcak çörekler koyuyordu.

“Affedersiniz,” dedi Sara. “Şu parayı siz mi kaybettiniz? Çamurda buldum.”

Sonra çamurlu parayı ona uzattı. Kadın paraya bir göz attı. Sonra Sara’ya, yüzüne, eski güzelliklerini belli eden, yıpranmış giysilerine baktı.

“Hayır, benim değil,” dedi. “Sizde kalsın. Kim bilir kim kaybetmiştir.”

“Ben de öyle düşünüyordum, ama size bir sormak istedim.”

“Herkes böyle yapmaz,” dedi kadın. Sara’nın hep çöreklerle baktığını gördü. “Bir şey almak ister misiniz?”

“Dört çörek.”

Kadın vitrine yaklaştı. Bir kesekâğıdına çörekler koydu. Dört yerine altı çörek koyduğu Sara’nın gözünden kaçmadı.

“Dört tane, dedim, topu topu dört kuruşum var,” dedi.

“Onları da yersiniz,” dedi kadın. “Aç mısınız?”

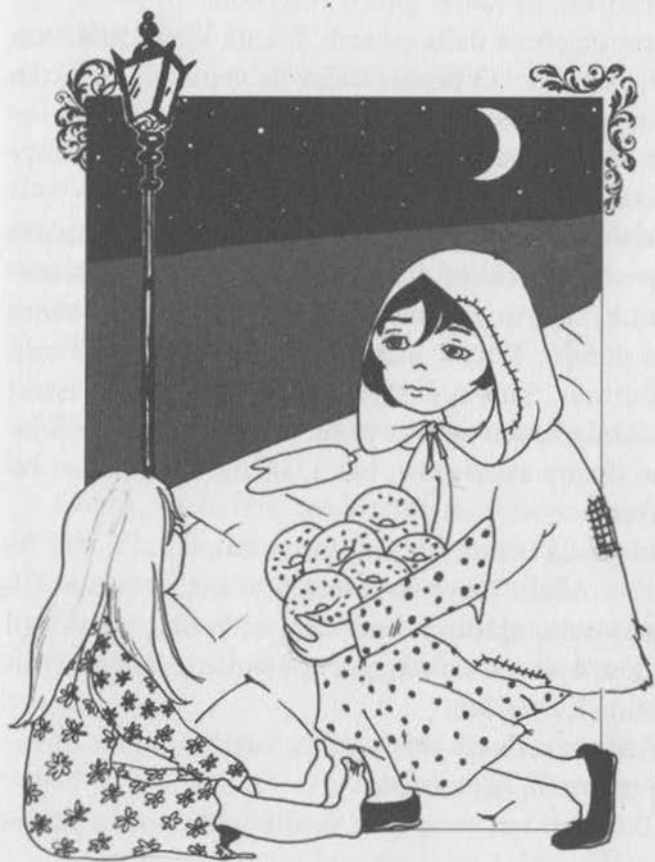
Sara’nın gözleri dumanlandı.

“Evet, çok açım,” dedi, “iyiliğinize teşekkür ederim. Sonra...”

“Dışarıda benden de aç bir çocuk var,” diyecekti, ama bu sırada iki üç müşteri girdi içeriye. Sara sözlerini bitiremedi, teşekkür ederek dükkândan çıktı.

Küçük dilenci kapının dibine büzülmüştü. Gözlerini önüne dikmişti. Sara, kesekâğıdını açtı, bir çörek çıkardı, dilenci kızın kucağına koydu.

“Alın, yiyin, iyi gelir,” dedi.

Çocuk hemen ısırmağa başladı çöreği, aç kurt gibi yedi bitirdi.

“Tanrım, ne kadar güzel!” diyordu.

Sara üç çörek daha çıkardı, küçük kızın dizlerinin üzerine bıraktı. “O benim kadar da yememiş, açlıktan ölüyor,” diye düşünüyordu. Ama dördüncü çöreği verirken elleri titredi. “Ben açlıktan ölmüyorum,” diye söylendi. Beşinci çöreği de verdi.

Sara uzaklaşmaya başladı. Küçük obur atıştırıp duruyordu, teşekkür bile etmemişti. Sara “Allahısmarladık,” deyip yürümüştü, biraz yürüdükten sonra geriye döndü. Küçük kızın iki elinde de çörek vardı, ama durmuş, Sara’ya bakıyordu. Sara başıyla bir işaret yaptı. O da başını salladı yanıt olarak, sonra kımıldamadan durup arkasından baktı, ağızındaki lokmayı bile yutmadı.

Bu sırada fırıncı kadın dışarıya baktı.

“Hay Allah!” diye haykırdı. “Bu kız, çörekleri dilenciye verdi anlaşılır. Ama canı istemediği için değil herhalde, öyle ya, çok aç görünüyordu. Neden verdiğini bilmek isterdim.”

Vitrinin ardında düşünmeye başladı, sonra merakını yenemedi, kapıyı açtı.

“Bu çörekleri sana kim verdi?” diye sordu dilenciye.

Çocuk başını salladı, artık çok uzaklarda bulunan Sara’yı gösterdi.

“Sana ne söyledi?” dedi kadın.

“Aç olup olmadığımı sordu.”

“Sen ne dedin?”

“Elbette dedim.”

“Sonra gelip çörek aldı, sana verdi, öyle mi?”

“Evet.”

“Kaç tane?”

“Beş.”

Kadın bir süre düşündü.

“‘İalnız birini almış,’ diye mırıldandı. “Yarım düzine çöreği yiyebilirdi! Gözlerinde gördüm. Çabuk gitmesine üzuldüm doğrusu. Yarım düzine daha verirdim.”

Sonra küçük dilenciye döndü:

“Hâlâ aç mısın?” diye sordu.

“Evet, ama eskisi kadar değil.”

“Gel içeriye,” dedi kadın. Kapıyı ardına kadar açtı.

Çocuk da kalktı, ayaklarını sürükleye sürükleye ilerledi. Ekmek dolu, sıcacık bir yere çağrılmak, düş gibi bir şeydi. Kadın gerideki ateşi gösterdi.

“Şuraya git de ısın,” dedi. Ekmeğe gereksinimin olursa dosdoğru bana gel, veririm, küçük kızın anısı için...”

Sara son çöreği yiyince biraz güçlenir gibi oldu. Sıcacıktı, hiç yoktan iyiydi. Çabucak bitmesin diye yavaş yavaş, parça parça yiyordu.

“Diyelim ki büyülü bir çörek bu,” dedi. “Her lokma bütün bir yemek. Böyle olsa şimdi çoktan doymuştum...”

Okulun bulunduğu caddeye geldiği zaman, gece oluyordu. Tüm evlerin ışıkları yanmıştı. Büyük Aile'nin oturduğu odanın pancurları indirilmemişti da-

ha. Çocuklar babalarının çevresinde toplanmışlardı, herkeste bir telaş vardı. Bay Montmorency yolculuğa çıkacaktı. Kapının önünde bir araba duruyordu. Çocuklar her yana koşuyor, babalarının kollarına atılıyorlardı. Güzel anneleri de babalarının yanındaydı. Sara bir an durup baktı. "Yolculuğu uzun sürer mi acaba? Bavul büyük. Çocukların onsuz canı sıkılacak. O benim yaşadığımdan bile habersiz, ama eksikliğini ben de duyacağım," diye düşündü. Kapı açılmıştı. Uzaklaştı.

Guy ayaklarını yere vurdu.

"Küçük kızı bulursan bizden selam söyle," diye bağırdı.

Sonra içeriye girdiler, kapılarını kapadılar. Janet, Nora'ya yaklaştı:

"Dilenci-olmayan-küçük-kız'ı gördün mü?" dedi. "Evimizin önünden geçti. Islanmıştı, üşüdüğü belliydi. Başını çevirip bize baktı. En kötü havalarda onu çalıştırıyorlar."

Sara alt katın merdivenlerinin başına gelmişti, tir tir titriyordu. "Bay Montmorency'nin aramaya gittiği bu küçük kız kim acaba?" diye söylendi.

Rodilard'ın Görüp İşittiği

Çatı katında çok tuhaf bir şey oldu o gün. Bunu yalnız Rodilard görüp işitebildi; ama ürktü, var hızıyla deliğine koştu. Gene de görmek istedi olup bitenleri, burnunu delikten çıkarıp baktı.

Sara erkenden ayrılmış, çatı katında tam bir sessizlik başlamıştı. Çatıya, pencerenin camına vuran yağmurdan başka hiçbir şey bozmuyordu bu sessizliği. Rodilard her yanı koklayıp araştırmıştı, en sonunda kocaman bir ekmek kırıntısı gördü, ama bu sırada bir gürültü duydu. Çok geçmeden pencere açıldı, tunç rengi bir yüz görüldü, arkasında bir yüz daha vardı. İkisi de içeriye bakıyordu. Çatının üzerindeydiler, odaya girmeye hazırlanıyorlardı. Bunlardan biri

Ram Dass'tı; öbürü de bir genç adam, Hintli centilmenin yazmanı. Ama Rodilard bunları bilmiyordu. Yalnız bir şey görüyordu: Bu adamlar odasının sessizliğini, dinginliğini bozuyorlardı. Yüzu tunç rengi adam pencereden kayıp da sessizce odaya girince, Rodilard kışı kırdı, var hızıyla deliğine koştu. Çok korkmuştu. Çoktandır Sara'dan korkmuyordu, ama bu yabancılar tehlikeliydi. Yuvasının yarığından baktı onlara.

Yazman pek genç bir adamdı, o da Ram Dass gibi kolayca girdi. Ayağını döşemeye bastığı sırada, Rodilard'ın kuyruğunu gördü.

"Fare mi bu?" diye sordu.

"Evet, efendim, fare," diye yanıtladı Ram Dass. "Duvarların içi fareyle dolu."

"Küçük kız bunlardan korkmuyor mu?"

"Bu çocuk her şeyi sever, her şeyi anlar, efendim. Başka çocuklara hiç benzemiyor. O beni görmüyor, ama ben onu görüyorum; sessizce çatının üstüne geliyorum. O hiç ayrımına varmadan pencereden bakıyorum. Masasının üzerine çıkıyor, gökyüzüne bakıyor. Çağırdı mı tüm serçeler yanına geliyorlar. Gördüğünüz fareyi de evcilleştirmiş. Yanındaki küçük hizmetçi onunla avunuyor. Bir küçük kız da gizlice görmeye geliyor onu, sözlerini hayranlıkla dinliyor. Pencereye sessiz sessiz yaklaşarak öğrendim bunları. Okulun sahibi kötü bir kadın, ona hiç de iyi davranmıyor."

"Hakkında çok şeyler biliyormuşsunuz," dedi yazman.

“Günlük yaşamını biliyorum. Ne zaman gidip ne zaman geldiğini, sevinçlerini, kederlerini bilirim. Çok üşüdüğünü, aç olduğunu bilirim. Gece yaralarına kadar kitap okuduğunu gördüm. Dostlarının gizlice geldiklerini gördüm. Hasta olsa ona bakardım.”

“Kendisinden başka hiç kimsenin buraya gelmediğinden kuşkunuz yok mu yani? Şimdi gelmez mi dersiniz? Görülürsek, Bay Carrisford’un tasarısını gerçekleştiremeyiz.”

“Ondan başka kimse gelmez, efendim. Kendisi de sepetini alıp gitti, dönmesine çok var daha. Ben kapının yanında duruyorum. Merdivenden çıkan olursa işitirim.”

Yazman cebinden bir defter, bir kalem çıkardı.

“İyi dikkat edin,” dedi.

Odanın içinde gidip gelmeye başladı, çabuk çabuk not alıyordu. Önce yatağa yaklaştı, şilteyi yokladı.

“Taşlardan daha sert,” dedi. “Değiştirmek ister. Yorganı çok ince, çarşafı yamalı, yırtık. Ne zamandır ateş yanmıyor burada?”

“Hiç ateş görmedim,” dedi Ram Dass. “Okulun müdürü kendinden başkalarının da üşüyeceklerini düşünemeyecek bir kadın.”

Yazman çabuk çabuk yazıyordu. Defterinden yaprağı kopardı, cebine koydu.

“Yaptığımız tuhaf bir şey doğrusu,” dedi. “Kim düşündü bunu?”

Ram Dass alçak gönüllülükle başını eğdi.

“Önce ben düşündüm, efendim,” dedi. “Bu küçüğe çok bağlandım. Dostlarına kafasından geçenleri anlatırdı. Bir akşam çok kederliydim, onu dinledim.

Odası güzelleştirildiği zaman nasıl olacağını anlatıyordu. Yüzü renkleniyor, gözleri parlıyordu. Ertesi gün efendim hastaydı, sıkıntısı dağılsın diye duyduklarımı anlattım. Çok hoşlandı. Çocukla ilgilenmeye, hakkında sorular sormaya başladı. Düşünü gerçek etmek istedi.”

“O uyurken yapabilir miyiz bu işi? Ya uyanırsa?”

“Ben hiç ses çıkarmadan yürüyebilirim, efendim. Çocukların uykusu da derin olur, dertli çocuklarınkı bile. Biri pencereden öteberileri verirse ben hepsini yerleştiririm, kılı bile kıpırdamaz. Sabah olunca da bir sihirbaz gelmiş sanır.”

“Binbir gece masalları gibi bir şey bu,” dedi yazman. “Bunu ancak bir Doğulu düşünebilir.”

Genç yazman şömineye, döşemeye, kırık iskemleye, eski masaya bakarak defterine bir şeyler yazdı. Elleriyle duvarları yokladı. Duvarlarda çiviler görünce sevindi.

“Bunlara da birçok şey asılabilir,” dedi.

Ram Dass gizemli bir biçimde gülümsedi.

“Dün o yokken buraya geldim. Çekişsiz de çakılabilecek, ucu sivri çiviler getirip yerleştirdim,” dedi.

Genç yazman defteri cebine koydu.

“Her şeyi yazdım sanırım, artık gidebiliriz,” dedi. “Bay Carrisford iyi bir adam. Şu kaybolan kızı bulamaması çok üzücü.”

“Onu bulursa iyileşir,” dedi Ram Dass. “Onu bulunca hiçbir şeyi kalmaz.”

Pencereden sessizce çıkıp gittiler. Rodilard yabancıların bir daha gelmeyeceklerini anlayınca, dışarıya çıktı, gene odada dolaşmaya başladı.

Sihir

Sara Hintli centilmenin evinin önünden geçiyordu. Ram Dass'ın pancurları kapattığını gördü. Güzelim kitaplığa şöyle bir göz attı, "Ne zamandır böyle güzel bir odada bulunmadım," diye düşündü. Ateş her zamanki gibi parlıyordu. Hintli centilmen şöminenin önüne oturmuştu, her zamankinden daha yalnız, daha üzgün görünüyordu. "Zavallı adam! Neler tasarlıyorsunuz acaba, bilmek isterdim," dedi Sara. Hasta da tam bu sırada bir şeyler tasarlıyordu. "Diyelim ki Carmichael Moskova'da o Rusları buldu. Rusların götürdüğü çocuk benim aradığım çocuk değilse ne yapacağız, nasıl arayacağız bu kızı?" diyordu kendi kendine.

Sara okula girince Bayan Minchin'le burun buruna geldi.

"Neden bu kadar geciktin?" diye sordu Bayan Minchin. "Saatlerdir dışarıdasın."

"Çamur çok fazlaydı, kunduralarımı da kayıyordu," dedi Sara.

Bayan Minchin sözünü kesti:

"Kendini bağışlatmak için neden arama, yalan atma boşuna," dedi.

Sara mutfağa girdi. Aşçı kadın da çok sinirliydi o gün.

"Geceyi dışarıda geçirseydin bari," diye homurdandı.

Sara paketleri masanın üzerine koydu.

"Bir şey yiyebilir miyim?" diye sordu.

"Çay çoktan içildi. Sana sıcak çay saklayacak degildim ya."

Sara biraz sustuktan sonra:

"Ögleyin de bir şey yemedim," dedi.

"Kilerde ekmek var. Bugün için yeter sana."

Sara gidip ekmek aldı. Sertti, kuruydu. Aşçı kadın çok sinirliydi, başka bir şey vermedi. Saracık üç katı güçlkle çıktı. Ikide bir durup dinlenmek zorunda kalıyordu. Çatı katının sahanlığına gelince, kapısının altından sızan bir ışık çizgisi gördü, çok sevindi. Ermengarde'ın kendisini görmeye geldiğini gösteriyordu bu. Bu düşünce Sara'ya güç veriyordu. Çatı katı boş, hüznülü olmayacaktı hiç değilse. Kırmızı şalına bürünmüş, şişman Ermengarde'ın varlığı bile havayı birazcık ısıtacaktır.

Evet, Ermengarde yatağın üzerine oturmuş, ayaklarını da eteklerinin altına çekmişti. Şimdi o da Rodilard ailesi ile çok iyi geçiniyordu, gene de birazcık korkuyordu. Parmağıyla masayı gösterdi. Masanın üstünde bir yığın kitap vardı. Ermengarde kederli kederli:

“Babam gene kitap yollamış, Sara,” dedi.

Sara hemen ayağa kalktı, masaya koştu, eline ilk gelen kitabı aldı, çabuk çabuk sayfaları çevirmeye başladı. Acılarını unutturmuştu.

“Ne güzel, ne güzel!” diye haykırdı. “Carlyle’ın *Fransız Devrimi*. Ne zamandır okumak istiyordum bu kitabı.”

“Ben hiç istemedim,” dedi Ermengarde. “Okumazsam babam gene küplere binecek. Tatile kadar bunları okuyup öğreneceğimi umuyor. Tanrının, ben ne yapayım?”

Sara durdu, dostuna baktı, yanakları pembeleşmiş, gözleri parlamıştı.

“Dinle!” dedi. “Kitapları bana bırakırsan, ben okurum, sonra sana anlatırım, açıklarım, öyle güzel açıklarım ki bir daha hiç unutmazsın.”

“Acaba olur mu?” dedi Ermengarde.

“Evet,” dedi Sara. “Küçükler benim öğrettiklerimi hiç unutmuyorlar.”

Tasarılarını Ermengarde’ın babasına bildirmeye, kitapların da şimdilik çatı katında kalmasına karar verdiler.

“Şimdi başka şeyler konuşalım,” dedi Sara. “Fransızca dersleri nasıl gidiyor?”

“Bana fiil çekimlerini anlattığın günden beri çok iyi. Bayan Minchin şaşırdı kaldı.”

Sara tatlı tatlı güldü.

“Bu oda böylesine çirkin olmasaydı hoş olacaktı,” dedi.

Ermengarde, Sara'nın neler çektiğini usuna bile getirmiyordu. Arada sırada çatı katına geldiği zaman, dostunun öykülerine, buluşlarına dalıyor, başka bir şey düşünmüyordu. Bir kaçamak yapıp çatı katına gelmek, onun için eğlenceli bir serüvendi. Sara'nın aklıktan güçsüz düştüğünü, sararıp solduğunu düşünmüyordu. Ama Sara yavaş yavaş açlığa da alışır gibiydi.

“Uzun ve yorucu bir yürüyüş yapmış askerler de benim gibidir,” diye söyleniyordu sık sık.

“Uzun ve yorucu bir yürüyüş” sözünü çok seviyordu, bu sözü söylediği zaman, kendisi de o zavallı askerlerden biriymiş gibi geliyordu ona. Dostları çatı katına geldikleri zaman, ev hanımlığını da çok iyi beceriyordu.

“Diyelim ki bir şatoda oturuyorum,” diye düşünüyordu. “Ermengarde da başka bir şatoda. Arkasında alay alay atlılarla, uşaklarla beni görmeye geliyor. Giriş kapısında boru sesleri duyuyorum. Ermengarde bu odaya gelince şölen veremem, ama öyküler anlatırım, derdimi belli etmem, yoksul şatolular da böyle yaparlardı herhalde.”

Gerçekten de Sara gururlu bir şatoluydu, elindeki tek zenginliğini, yani düşlerini, düşlemlerini cömertçe dağıtıyordu. Yalnızca bundan sevinç duyuyordu.

Bu nedenle de Ermengarde, Sara'nın neler çektiğini göremiyordu.

Ermengarde birdenbire:

"Senin gibi olmayı çok isterdim, Sara," dedi. "Şimdi eskisinden daha ince görünüyorsun, gözlerin büyümüş gibi. Dirseklerinin kemikleri de dışarıdan belli oluyor."

Sara kollarını örttü.

"Ben her zaman böyle zayıftım. Gözlerim de hep böyle yeşil, hep böyle iriydi."

Ermengarde sevgiyle gözlerine baktı.

"Gözlerini çok beğenirim," diye yanıt verdi. "Sanki çok uzakları görüyorlar, çok, ama çok uzakları, bizim göremediğimiz yerleri..."

Bu sırada pencerede bir şey oldu ya kızların gözünden kaçtı. İçlerinden biri başını çevirseydi, tunç rengi bir yüz görüp ürperirdi. Yüzü tunç rengi adam sessizce gelmişti, ama o kadar da sessiz gitmemişti. Sara birden döndü, tavana baktı.

"Rodilard değil," dedi. "Rodilard'ın gürültüsü daha fazla olurdu. Ermengarde, sen bir şey işitmedin mi?"

"Hayır," diye kekeledi Ermengarde. "Ya sen?"

"Ben de kesin bir şey söyleyemeyeceğim. Çatıda bir sürüklenen vardı sanki."

"Ya bunlar hırsızsa?"

"Merak etme, çalınacak bir şey yok ki..."

Birden duruverdi. Şimdi başka bir gürültü duyuyordu. Merdivenden geliyordu, Bayan Minchin'in kızgın sesiydi. Sara yataktan atlayıp mumu söndürdü.

“Becky’ye bağıyor,” diye fısıldadı.

“Buraya girmez mi dersin?”

“Hayır. Yattığımı sanıyordur. Kımıldama.”

Bayan Minchin yukarı kata çıkmazdı pek. Sara yalnızca bir kez görmüştü çıktığını. Ama o gece çok öfkeliydi. Becky’yi önünde iterek çıkar gibiydi.

“Yüzsüz çocuk, hırsız çocuk,” diyordu. “Aşçı kadının söylüyor, her gün bir şey kayboluyormuş mutfakta.”

“Ben değildim, efendim,” diye hıçkırıyordu. Becky. “Karnım çok aç, ama ben bir şey almadım.”

“Hapse atmalı seni, hapse! Bir böreğin yarısını çalmışsın!”

Sara ile Ermengarde tüm bu sözleri duymuşlardı. Sonra Becky’nin çatı katına koştuğunu, kapısını hızla açıp kapattığını duydular. Zavallı kızın kendini yatağına attığını anladılar.

“Açtım, iki tanesini bile yiyebilirdim,” diye hıçkırıyordu. “Ama bir lokmacık bile almadım. Belediye çavuşu gelip gidiyor aşçı kadının yanına, aşçı kadın ona yedirdi böreği.”

Sara karanlıkta dişlerini sıkıyor, ellerini bir kavuşturup bir açıyordu. En sonunda kendini tutamadı:

“Kötü kadın, iğrenç kadın!” diye söylendi. “Kendisi çalıyor, sonra da Becky’nin üstüne atıyor. Zavallı Beckycik, kimi zaman öyle aç kalıyor ki küllerin içindeki kırıntıları topluyor.”

Sonra yüzünü avuçlarına aldı, hıçkırmaya başladı. Ermengarde şaşırды. Sara, o gözü pek Sara ağlıyordu!... Ne olmuştu böyle? Yavaş yavaş korkunç bir düşünce

belirliyordu Ermengarde'ın beyininde. O da kalktı, masaya yaklaştı, bir kibrit çakıp mumu yaktı. Sonra da Sara'ya doğru eğildi:

“Sara,” diye fısıldadı titrek bir sesle, “yoksa... yoksa sen de?... Hiçbir şey söylemiyordun bana, seni üzmem istemiyordum, ama... sen de zaman zaman aç kalıyor musun?”

Saracık kendinden geçmiş gibiydi, başını kaldırdı:

“Evet,” dedi, “evet, açım. O kadar açım ki ne olsa yerim bu akşam. Ama Becky benden de aç.”

Ermengarde çok üzölmüştü:

“Hiçbir şey bilmiyordum,” diye söylendi.

“Sana söylemek istemiyordum,” dedi Sara. “Dilencilere benzerdim. Benziyorum ya...”

“Yok, yok,” diye sözünü kesti Ermengarde. “Evet, giysilerin eski, ama dilencilere benzemiyorsun. Hiçbir zaman da benzemeyeceksin.”

“Bir gün, küçük bir oğlan bana bir lira vermişti,” dedi Sara, “dilenciye benzemesem vermezdi.”

Boynundaki parayı çıkarıp gösterdi. Ama bu dokunaklı anı kederlerini dağıttı. Gözyaşları kurumadan gülmeye başladı.

Ermengarde'ın usuna güzel bir düşünce geldi:

“Ah, Sara!” diye atıldı. “Ben ne kadar da budalayım! Ne diye şimdiye kadar düşünemedim? Teyzele-
rimin en cicisinden bir paket geldi bugün. Daha açmadım. Ama içinde neler olduğunu biliyorum. Kekler, börekler, pastalar, portakallar, incirler, çikolatalar! Gidip bakayım, gürültü etmeden getiririm, içindekileri yeriz.”

Sara'nın başı dönüyordu, bu güzel şeylerin sözünü duyunca, büsbütün rahatı kaçmıştı. Ermengarde'in kolunu tuttu:

"Başarabilir misin?" diye sordu.

"Elbette," dedi Ermengarde. "Işıklar sönmüş, herkes yatmış. Usulca yürürüm, duyulmaz."

Bu düşünce çok güzeldi, Sara'nın gözleri parladı.

"Ermie," dedi, "hadi bir şeyler kuralım: Diyelim ki ben bir şölen veriyorum. Yandaki hücrenin tutuklusunu da çağırayım mı?"

"Elbette. Duvara vur, gardiyan işitmez."

Sara duvara yaklaştı. Zavallı Becky'nin hâlâ ağladığını duydu. Duvara dört kez vurdu.

"Şu demek bu: Yanıma gel, sana bir diyeceğim var."

Beş kez de öbür yandan vuruldu.

"Geliyor," dedi Sara.

Hemen sonra kapı açıldı, Becky göründü.

"Bayan Ermengarde seni davet ediyor," dedi Sara. "Bir kutu yiyecek getirecek sana."

Becky kulaklarına inanamıyordu:

"Gerçek mi, efendim?" diye sordu.

"Canının istediği kadar yiyeceksin," dedi Ermengarde. "Ben kutuyu getirmeye gidiyorum."

Ermengarde gitti, kutuyu getirdi. Büyük bir şölen veriliyordu, gelişigüzel yiyecek değillerdi ya! Odayı bir güzel süslediler, ellerinden geldiği kadar güzel bir sofraya hazırladılar. Ama daha birer parça pasta alırmaz, birdenbire sararak ayağa kalktılar. Kapıya kulak verdiler.

Merdivende ayak sesleri vardı. Küçük kızlar, hemen anladılar bu ayak seslerini. Güzelim düşleri sona eriyordu. Becky'nin pastası elinden düştü.

"Hanımefendi geliyor!" dedi.

"Evet," dedi Sara, sapsarı kesilmişti. "Bayan Minchin gürültümüzü duymuş."

Bayan Minchin kapıyı açtı. Onun da yüzü solgundu, ama bu solgunluk öfkedendi. Bir sofraya, bir kızlara, bir de şöminede yanıp biten kâğıt parçalarına bakıyordu.

"Kuşkulanıyordum, ama bu kadar ileri gideceğinizi ummuyordum. Lavinia haklıymış!" diye haykırdı.

Demek Lavinia anlatmıştı gizlerini, Lavinia ele vermişti onları! Bayan Minchin, Becky'nin üzerine yürüdü, gene tokatladı zavallıyı.

"Yüzsüz," dedi. "Hemen yarın gideceksin okuldan."

Sara kımıldamadan duruyordu, yüzü mermer gibi aktı. Ermengarde hiçkılmaya başladı.

"Yalvarırım, onu kovmayın," diye inledi. "Teyzem bir paket yollamıştı, şölen veriyorduk."

Bayan Minchin alaylı alaylı:

"Anladım," dedi. "Prenses Sara da sofranın gözdesiydi."

Sonra da öfkeyle Sara'ya döndü:

"Bütün suç sende," dedi. "Ermengarde hiçbir zaman düşünemezdi bunu. Odayı bu pis şeylerle sen susledin."

Becky'ye döndü:

“Sen kendi odana git!” diye buyurdu.

Becky başını önlüğünün altında saklayarak sızıştı. Bayan Minchin Sara’ya baktı.

“Sana gelince, yarın sana yemek yok,” dedi.

“Bugün de yemek yememiştim, Bayan Minchin,” dedi Sara.

“İyi ya, çabucak unutmazsın. Ne bakıyorsun öyle? Kutusuna koy şu yiyecekleri.”

Bunları söylerken, Ermengarde’ın kitaplarını gördü.

“Bu güzel kitapları bu pis çatı katına getirmeye nasıl cesaret edersin!... Hadi çabuk, al da yatmaya git. Yarın odandan hiç çıkmayacaksın. Babana mektup yazacağım. Bu akşam nerede bulunduğunu bilse ne derdi?”

Bu sırada sözünü kesti. Sara’nın o derin, o tuhaf bakışı dikkatini çekmişti.

“Ne düşünüyorsun?” dedi sert sert. “Neden bana böyle bakıyorsun?”

“Benim babam da bu gece benim nerede bulunduğumu bilse ne söylerdi diye düşünüyordum,” diye yanıtladı Sara, sesi dingin ve kederliydi.

“Terbiyesiz!” dedi Bayan Minchin. “Hadi, hemen yat bakalım!”

Kitaplarla kutuyu Ermengarde’ın eline verdi. Çık-tılar. Sara yalnız kaldı.

“Bu akşam hiç düş kuramam,” diye söylendi.

Çok yorgun, çok bitkindi, yatağının üzerine dev-rildi.

“Diyelim ki,” diye başladı gene de, “diyelim ki şöminede güzel bir ateş yanıyor, mavi mavi alevcikler

dans ediyor; diyelim ki ateşin önünde güzel bir koltuk duruyor, bir küçük masa, masanın üstünde de... masanın üstünde de güzel bir kahvaltı. Diyelim ki yumuşacık bir yataktayım, diyelim ki yorganlar kalın, yatak kuş tüyü... Diyelim ki... Diyelim ki..."

Bu yorgunluk iyi bir şey gibi geldi birden, gözleri kapandı, derin bir uykuya daldı.

Ne kadar uyudu? Ayrımında bile değildi. Ama öyle derin bir uykuya daldı ki büyüklü küçüklü tüm Rodilard ailesi tavanda koşup dursa gene uyandırmazdı onu. Uyandığı zaman bir şeyler olmuş da uyanmış gibi değildi. Bununla birlikte, gerçek bir gürültü kesmişti uykusunu. Ak bir gölge odadan dışarı çıktık-tan sonra kapanan pencerenin gürültüsüydü bu.

Sara hemen gözlerini açmadı. Hâlâ uykuluydu, işin tuhafı, tatlı bir sıcaklık duyuyordu; bu duygu öylesine tatlıydı ki gerçekten uyanık olduğuna inanmıyordu: Ona bu duyguyu bir düş, ancak bir düş verebilirdi.

"Ne güzel bir düş!" diye kekeleydi. "Sıcacık. Hiç uyanmamak isterdim."

Ancak bir düş olabilirdi bu. Ona öyle geliyordu ki hafif hafif, sıcacık sıcacık yorganlar yığılmıştı üstüne.

Gerçekten duyuyordu bu yorganları, elini uzattığı zaman, parmakları yumuşacık satenlere dokunuyordu. Bu büyüğü bozmamak için hiç kıvıldamamak gerekirdi.

Gözleri ister istemez açılıyordu. Gülümseyiverdi o zaman, öyle ya, hiç görmediği, hiç göremeyeceği bir şey görüyordu odada. Dirseklerine dayanıp doğruldu.

“Uyanmadım,” diye mırıldandı, “düşüm hep sürmekte.”

Düş gördüğünden kuşkusu yoktu, gerçek olmazdı bunlar. Neler neler görmüyordu ki, şöminede kırmızı bir ateş, ateşin üstünde fokur fokur fokurdayan bir bakır güğüm, döşemede kalın, kırmızı bir halı; ateşin önünde açılır kapanır bir koltuk, koltuğun üstünde minderler; koltuğun yanında, gene açılır kapanır bir küçük masa, ak örtülü; örtünün üstünde küçük, kapaklı tabaklar, bir fincan, bir çaydanlık; yatağın üstünde yeni, sıcacık yorganlar, bir de yatak örtüsü; yatağın ucunda tuhaf, pembe bir ipek giysi, bir çift kürklü patik, birkaç da kitap. Yoksul mu yoksul oda, perili bir yer olmuştu, sıcacık bir parıltı da her şeyi aydınlatıyordu, öyle ya, masanın üstünde pembe abajurlu, güzel bir lamba vardı. Sara hep dirseklerine dayanmış, bakıyor, baktıkça yüreği çarpıyordu.

“Gördüklerim silinmiyor,” diyordu. “Tanrım, hiç bu kadar güzel bir düş görmemiştim.”

Kımıldamayacağı göze alamıyordu, ama en sonunda bir ayağını yere bastı.

“Düşümde kalkıyorum,” dedi.

Ayakta çevresine bakarken:

“Düşümde düşümün sürdüğünü görüyorum, düşümde bunun doğru olduğunu görüyorum. Büyüledim, tüm bunları doğru sanıyorum,” diyordu.

Gittikçe daha hızlı konuşuyordu:

“Işın gerçek olduğuna inanmayı sürdürebilirim, düş olup olmamasının ne önemi var!... Gerçek değil bu durum, gerçek olamaz. Ama, Tanrım, ne kadar da gerçek gibi görünüyor.”

Ateşin parıltısı onu çekti; şöminenin önüne diz çöktü, ellerini iyiden iyiye ateşe yaklaştırdı, birden geri çekti.

“Düşteki ateşler insan yakmazdı,” dedi yüksek sesle.

Doğruldu, masaya, halıya, çaydanlığa dokundu, örtülere dokundu, giysiyi aldı, yanaklarına sürdü.

“Sıcacık, yumuşak,” diyordu, gözleri yaşarmıştı. “Gerçek, hepsi gerçek!”

Kitaplara doğru yürüdü, en üsttekini açtı. İlk sayfada şu sözcükleri okudu: “Çatı katındaki küçük kıza.”

Sara yüzünü kitaba bastırdı, hıçkırmaya başladı.

“Kimdir, bilmiyorum,” diyordu; “ama beni düşünen biri: bir dostum var.”

Mumu aldı, Becky'nin odasına gitti.

“Becky! Becky!” dedi. “Kalk, Becky!”

Becky gözlerini açtığı zaman, kırmızı, pırıl pırıl, ipek giysili bir gölge gördü karşısında. Aydınlık bir yüz kendisine bakıyordu: prenses Sara'ydı bu, elinde bir mum tutuyordu.

“Gel,” diyordu. “Çabuk ol, Becky.”

Becky konuşamayacak kadar şaşkındı. Kalktı, gözleri büyümüş, ağzı açılmıştı, tek sözcük söylemeden Sara'nın arkasından geldi. Eşiği geçtikleri zaman, Sara kapıyı usulca kapattı, küçük arkadaşını bu eşsiz harikaların ortasına getirdi.

“Tüm bunlar gerçek, düş değil,” dedi ona; “hepsine elimle dokundum. Hepsi gerçek, bizim kadar gerçek. Sihirbaz gelmiş, Becky, biz uyurken çalışmış, insanların sonuna kadar dertli olmalarını istemeyen sihirbaz gelmiş...”

Konuk

Sevgili okur, sonraki saatler nasıl geçti, düşünebilirsen düşün bakalım! Halının üstünde, ateşin karşısında rahat rahat oturan kızlarımızı gözünün önüne getir. Küçük tabakların kapaklarını kaldırıp da dumanı üstünde bir çorbayla tereyağlı ekmekler, pastalar buldukları zaman ne kadar sevindiler, bir düşün! Çay öyle hoş, öyle güzeldi ki bu çayı içerken “Diyelim ki” diye başlayıp düşlere dalmanın hiç yeri yoktu. Isınmışlardı, güçleri yerine geliyordu; çok sevinçliydim.

“Bana böyle bir sürpriz yapacak bir kişi tanımıyorum, ama bu kişi var,” diyordu Sara. “Öyle ya, ateşin önünde oturuyoruz işte, bu ateş yanıyor, bizi ısıtıyor. Ne olursa olsun, bir dostum var, Becky. Yeryüzünde benim dostum olan biri var.”

“Tüm bunlar birdenbire yok oluvermez mi dersiniz? Acele etsek daha iyi olmaz mı?” dedi Becky.

“Hayır,” diye yanıtladı Sara, “hiçbir şey yok olmayacak; bu pastayı ısıyorum, tadını da duyuyorum. Düşlerde böyle yemek yenilmez. Üstelik birçok kez kendimi çimdikledim, ateşe dokundum, hepsinin acısını duydum.”

Yavaş yavaş uykuları geliyordu, çok tatlı bir duyguydu bu. Mutlu, tok, ısınmış çocukları hoş bir uyuşukluk sarıyordu. Bir süre böylece oturdular. Sonra Sara yeni yatağına baktı. Becky’yle paylaşılacak kadar örtü vardı. O gece Becky, o zamana kadar hiç yatmadığı güzel bir yatakta yattı. Çatı katından ayrılırken tüm bu güzel şeylere uzun uzun baktı.”

“Yarın sabah hiçbir şey bulamasak bile, bu gecenin tadını çıkardık, hanımım,” dedi. “Bunu hiç unutmayacağım.”

Ertesi gün, Bayan Minchin Sara’yı küçüklere Fransızca dersi vermek üzere sınıfa girerken gördü. Sara canlı adımlarla yürüyordu, yüzünün rengi yerindeydi, dudaklarında bir gülümseme var gibiydi. Bayan Minchin şaşırdı kaldı, keyfi kaçtı. Bu çocuk neden yapılmıştı böyle? Yanına çağırdı.

“Cezalı olduğunu unutmuşa benziyorsun,” dedi. “Bu kadar vurdum duymaz mı oldun?”

İnsan daha çocuk oldu mu, karnını doyurduktan sonra sıcacık bir yerde uyudumu mu, hele bir de güzel bir düşün gerçek olduğunu gördü mü, kederli görünmesi çok güç olur, gözlerinin parlamasını önleyemez. Sara da bu durumdaydı işte.

"Affedersiniz, Bayan Minchin, cezalı olduğumu biliyorum," diye yanıt verdi.

"Unutma, böyle yersiz çalımlar da satma. Bütün gün yemekten yoksun kalacağını anımsa."

"Biliyorum, Bayan Minchin."

Sara yerine giderken yüreği çarpıyor, bir gün öncesini düşünüyordu. "Sihirbaz yardımına koşmasaydı, bugün korkunç bir gün olacaktı," diyordu içinden.

"O kadar aç gibi durmuyor," diye fısıldadı Lavinia. "Şuna bak! Belki de iyi bir yemek yediğini düşünüyor."

"Hiç kimseye benzemez o," dedi Jessie. "Bazı bazı ondan korkuyorum."

"Kardeş, sen de çok gülünçsün!" dedi Lavinia.

Ta akşama kadar, Sara'nın bakışları parlak, yanakları pembe kaldı. Hizmetçiler ona baktıkça şaşıyorlar, Bayan Amelia'nın gözleri büyüyordu. Ama Sara dün geceki olayları olabildiğince gizlemeye karar vermişti. Bayan Minchin yeniden odasına gelecek olursa, her şey anlaşılacaktı. Ama yeniden gelmesi pek olanaklı değildi, hiç değilse epey bir süre gelmeyecekti. Ermengarde ile Lottie'yi göz altında bulunduracak, onlar da bir daha çatı katına gelmeyi göze alamayacaklardı. Hem sonra sihirbaz, yaptığı şeyleri kötü gözlerden korumaya da çalışacaktı. Saracık bütün gün, "Ama ne olursa olsun, dünyanın bir yerinde tanrısalcasına iyi olan bir kimse var, o kimse de benim dostum. Belki hiçbir zaman bilemeyeceğim kim olduğunu, belki ona bir teşekkür bile edemeyeceğim, ama artık hiçbir zaman eski yalnızlığı duymayacağım. Sihirbaz beni mutluluğa kavuşturdu!" diye yineledi durdu.

Odasına çıktığında epeyce geç olmuştu. Kapının tokmağını tutarken, yüreği hızla çarpıyordu. Cesur olmaya çalışıyor, "Her şey yok olmuştur kuşkusuz. Belki dün gece olanlar, yalnızca o korkunç geceyi geçirmem içindi. Ama ne olursa olsun, o güzel dakikaları gerçekten yaşadım, düş görmedim," diye düşünüyordu.

Kapıyı itip girdi. Nerdeyse bir çığlık koparacaktı. Sihirbaz gene gelmiş, dünkünden de fazlasını yapmıştı. Ateş yanıyordu, yeni bir yemek hazırlanmıştı. Bu kez iki kişilikti. Kırık dökük şömine de çok güzel bir perdenin altına gizlenmişti. Eski, kırık dökük eşyalar renkli örtüler altına saklanmış, sıvası dökük duvarlar da perdelenmişti. Şuraya buraya güzel yelpazeler asılmıştı. Halının üstünde, oturulabilecek büyüklükte birkaç minder vardı. Üzerine gene minderler konulmuş bir tahta sandık da çok güzel bir sedirin yerini tutuyordu. Sonra ateşe yaklaştı, "Gerçek olmuş bir peri masalı gibi," diye söylendi. Kalktı, gidip duvara vurdu. Becky hemen geldi, neredeyse düşüp bayılacaktı. Birkaç dakika süresince konuşamadı.

O günden sonra ikisinin de yaşamı değişti; güzelleşti. Peri masalı sürdü. Sara her akşam, çatı katına geline, yeni bir güzelleşme buluyordu. Sıvası dökük duvarlar, örtüler, resimler altında yavaş yavaş silindi. Güzel eşyalar çoğaldı, sonra kitap dolu bir kitaplık geldi; istenecek hiçbir şey kalmamış gibiydi. Sara sabahları aşağıya indiği zaman, yemeğin kalıntıları masanın üstünde duruyor, akşam döndüğünde, sihirbaz bunları almış, yerine yeni bir yemek koymuş oluyordu.

Sonra bir mucize daha oldu. Bir mağazanın adamı okula bir sürü paketler getirdi. Hepsinin de üzerinde, okunması kolay, iri harflerle: "Sağdaki çatı odasında oturan küçük kıza" yazısı vardı. Kapıyı Sara açtı, paketleri aldı, masanın üzerine koydu, adresi okuduğu sırada Bayan Minchin geldi.

"Paketleri sahibine götürün hemen, bakmakla zaman yitirmeyin."

Sara hiç heyecanlanmadan yanıt verdi:

"Bunlar bana," dedi.

"Sana mı?" diye haykırdı Bayan Minchin. "Ne demek istiyorsun?"

"Kimin yolladığını bilmiyorum, ama benim adresime geliyor. Ben sağdaki odada yatıyorum, Becky solda."

Bayan Minchin çok heyecanlanmıştı, yaklaşıp paketlere baktı.

"İçlerinde ne var?" diye sordu.

"Bilmiyorum."

"Aç bakalım!"

Sara paketleri açtı. Bayan Minchin'in yüzü allak bullak oldu. Paketin içinde ayakkabılar, çoraplar, eldivenler, bir giysi, bir de manto vardı. Hepsi de değerli şeylerdi. Mantonun cebinin üstüne bir kâğıt iç-nelenmişti, üzerinde şunlar yazılıydı: "Her gün giyilecek bunlar. Gerekince yenileri alınacak."

Bayan Minchin çılgına dönmüştü. Bu beklenmedik olay iğrenç ruhunda büyük sıkıntılar uyandırıyordu. Aldanmış mıydı yoksa? Böylesine kötü davrandığı ço-

cuğun yeryüzünde gizemli bir dostu mu vardı? Onun izini bulup da böyle tuhaf, gizemli bir biçimde göz altında bulunduran bir uzak akrabası mı? Birtakım zengin, bekâr amcalar vardır, yeğenlerini yanlarına almazlar da uzaktan uzağa ilgi gösterirler onlara. Böyle insanlar da çok sinirli olur, en küçük şeye kızıverirler. Bir gün Sara'nın böyle bir akrabası çıkagelir de olup bitenleri öğrenirse hoş bir şey olmazdı. Bayan Minchin'in keyfi kaçmıştı, Sara'ya baktı. Tatlı bir sesle konuştu:

"İyi," dedi, "seni seven biri var anlaşılın. Sana bu güzel şeyleri gönderdiğine, eskiyince de yenilerini alacağına göre, hemen giy bunları, güzelleş. Giysilerini giydikten sonra, arkadaşlarıyla birlikte derse girebilirsin. Bugün alışverişe de gitme."

Yarım saat sonra, Sara sınıfa girince, tüm okulu bir şaşkınlık sardı. Jessie dirseğiyle Lavinia'yı dürttü.

"Vay canına!" dedi. "Prenses Sara'ya bak!"

Bütün gözler Sara'ya çevrilmişti, Lavinia da baktı, kıpkırmızı kesildi. Gerçekten de Prenses Sara'ydı bu gelen. O kara günden beri hiç böyle görmemişlerdi onu.

Bayan Minchin ciddi ciddi:

"Sara, gel buraya otur," dedi.

Sara gene eski onur yerine oturdu, sakın sakın defterini açtı.

O gece, Becky'yle birlikte çaylarını içtikten sonra, halının üstüne oturdu, uzun zaman konuşmadı. Becky saygılı saygılı:

“Bir şey mi düşünüyorsunuz?” diye sordu.

“Hayır, Becky, ne yapmam gerektiğini düşünüyorum,” dedi Sara. “Dostumu düşünmekten kendimi alamıyorum. O kendini tanıtmak istemiyorsa, bizim tanımaya çalışmamız saygısızlık olur. Ama kendisine ne kadar minnettar olduğumu, ne kadar mutlu olduğumu bilmesini o kadar isterdim ki!”

Gözleri odanın köşesindeki bir küçük masaya çevrildi bu sırada. Birkaç gün önce getirilmişti. Üstünde kâğıtlar, zarflar, kalemler vardı.

“Hey Tanrım, nasıl oldu da daha önce düşünemedim?” diye haykırdı.

Kalktı, küçük masayı ateşin önüne getirdi.

“Ona mektup yazacağım,” dedi sevinçle. “Masanın üstüne bırakırım, yemeği getiren adam anlar da götürür belki. Dostumdan hiçbir şey istemeyeceğim, teşekkürlerime de kızmaz herhalde.”

Bir kâğıda şunları yazdı:

“Kendinizi belli etmek istememenize karşın, size bu mektubu yazmamı saygısızlık saymayacağınızı umarım. Çok rica ederim, bir şey anlamaya çalışıyorum sanmayın; yalnızca bana böyle iyi, böyle yüce bir yardımda bulunduğunuz, yaşamımı bir peri masalına dönüştürdüğünüz için size teşekkür etmek istiyorum. Size minnettarım, çok mutluyum. Becky de öyle. Şimdi o da harikalar ülkesinde yaşıyor. Yalnızdık, üşüyorduk, açtık, sizin yardımınızla her şey değişti! Rica ederim, size şunu söylememe izin verin: Teşekkürler, teşekkürler, teşekkürler!”

‘Çatı katındaki küçük kız.’ ”

Ertesi sabah, mektubu masanın üzerine bıraktı. Akşam, odasına döndüğü zaman, mektup götürülmüştü. Sara sihirbazın onu aldığını anladı, çok sevindi. Çaydan sonra, yeni kitaplardan birini almış, Becky'ye bir şeyler okuyordu. Pencereden gelen hafif bir gürültü dikkatini çekti. Becky de:

“Yukarıda bir şey var anlaşılan,” diye fısıldadı.

“Evet,” dedi Sara. “Bir kedi içeri girmek istiyor sanki.”

Pencereye yaklaştı. Bir iskemlenin üzerine çıktı, pencereyi dikkatle açıp dışarıya baktı. Bütün gün kar yağmıştı. Pencerenin kıyısındaki kar birikintisinin üzerinde titrek bir hayvancık vardı, başını kendisine doğru uzatıyordu.

“Maymun,” diye haykırdı Sara. “Karşiki evden kaçmış, bizim ışığa gelmiş!”

Sonra sevgiyle elini uzattı. Maymun da sesini çıkarmadı. Sara onu kucığına aldı, başından öptü.

“Ne kadar da cici!” dedi. “Küçük hayvanları çok severim.”

Maymun yaşamından hoşnuttu şimdi. Sara'nın kucığına yerleşmiş, bir Sara'ya, bir Becky'ye bakıyordu. Sonra küçük elini başına götürdü, keyifli keyifli kaşındı. Becky:

“Onu ne yapacaksınız?” diye sordu.

“Bir gece alıkoyacağım. Yarın Hintli centilmene götüreceğim. Seni geri götüreceğim için üzgünüm, sevgili maymuncuk, ama bu zorunlu, kendi evine gitmeyi daha çok istersin kuşkusuz.”

O!

Ertesi gün, Büyük Aile'den üç çocuk, Hintli centilmenin kitaplığında. Onu eğlendirmek istiyorlardı. Bay Carrisford büyük koltuğuna yerleşmişti gene. Janet de onun yanına, yere oturmuştu. Nora bir iskemlede oturuyordu. Donald da yerdeki kaplan postunun başından tutmuş, at gibi koşturuyordu. Çok da gürültü ediyordu doğrusu.

"Babam artık fazla gecikmez," dedi Janet, "aradığı küçük kıızı konuşabilir miyiz?"

"Ondan başka hiçbir şeyden söz edemiyorum ki," dedi Bay Carrisford.

"Biz onu çok seviyoruz," dedi Nora. "Yarı peri küçük prenses diyoruz ona."

"Niçin?"

“Bulunduğu zaman peri masallarındaki prensesler kadar zengin olacak da ondan.”

Donald öteden:

“Bay Carrisford’a Dilenci-olmayan-küçük-kız’dan söz ettiniz mi? Yeni giysiler giymiş. Belki o da kaybolmuştur da şimdi bulunmuştur.”

“Bir araba geldi!” diye haykırdı Janet. “Kapının önünde durdu. Babam! Babam!”

Üçü de pencereye koştu.

“Evet, babam!” dedi Donald. “Ama küçük kız yanında değil.”

Çocuklar kapıya koştular. Bay Carrisford da kalkmaya çalıştı, ama kalkamadı. Uzaktan Bay Carmichael’in sesi duyuluyordu.

“Hayır, çocuklarım, ben Bay Carrisford’la konuştuktan sonra gelirsiniz. Şimdi gidin, Ram Dass’la oynayın,” diyordu.

Sonra içeriye girdi. Yüzü kederliydi.

“Moskova’daki çocuk bizim aradığımız çocuk değilmiş,” dedi, “Emily Carewe’miş onun adı. Gördüm, konuştum, o değil.”

Hintli centilmen büsbütün kederlendi.

“Gene aramaya başlamalı, zaman yitirmeye gelmez. Sizin bir tasarınız var mı?” dedi.

Bay Carmichael heyecanlıydı, kalktı, kaygılı kaygılı dolaşmaya başladı.

“Paris’teki tüm yatılı okulları araştırdık. Paris’i bırakalım da Londra’yı araştıralım,” dedi.

“Yatılı kız okulları Londra’da da az değil,” dedi Bay Carrisford. Bitişikteki yapı da böyle bir okul.”

“Biz de oradan başlarız,” dedi dostu.

“Bu okulda ilgilendiğim bir çocuk var,” diye sürdürdü Bay Carrisford. “Ama öğrenci değil. Kimsesiz bir çocuk, çok esmer. Crewe’e pek benzemiyor.”

Sihirbaz gene işe karışmıştı anlaşılan, efendisi sözlerini bitirmeden Ram Dass içeriye girdi, yerlere kadar eğildi.

“İlgilendiğiniz küçük kız şimdi burada, efendim,” dedi. “Kaçan maymunumuzu getirdi. Beklemesini söyledim. Onu görmek, onunla konuşmak hoşunuza gider diye düşündüm.”

“Kimmiş o?” diye sordu Bay Carmichael.

“Az önce sözünü ettiğim çocuk. Kimdir, bilmiyoruz. Ama Ram Dass bana durumunu anlattı. Hiç belli etmeden odasını düzelttik,” dedi Bay Carrisford, sonra Ram Dass’a döndü:

“Getirin,” dedi.

Sara kitaplığa girdi. Küçük maymun kucağındaydı.

“Maymununuz gene kaçmış,” dedi o tatlı sesiyle. “Dün gece penceremde buldum. Hemen getirecektim, ama geç olmuştu, sizi rahatsız etmekten korktum.”

“Çok naziksınız,” dedi Bay Carrisford.

Sara, Ram Dass’a baktı:

“Maymunu *laskara*¹ vereyim mi?” diye sordu.

“Onun laskar olduğunu nereden biliyorsunuz?”

“Laskarları bilirim ben. Hindistan’da doğdum.”

Bay Carrisford birden doğruldu, yüzü değişivermişti.

¹ Laskar, Hintli uşak anlamına gelir.

“Sahi mi?” diye atıldı. “Hindistan’da mı doğdunuz? Yaklaşsanıza.”

Elini uzattı, Sara’nın elini avucuna aldı.

“Bitişik yapıda mısınız?” diye sordu.

“Evet, Bayan Minchin’in okulundayım.”

“Ama öğrenci değilsiniz anlaşılan?”

“Önce öğrenciydim, her şeyim vardı, ama şimdi...”

“Öğrenciydiniz, şimdi, şimdi nesiniz?”

“Çatı katındaki odada yatıyorum, aşçı yamağiyım. Alışverişe çıkıyorum, her söyleneni yapıyorum, küçüklere derslerini öğretiyorum.”

Bay Carrisford bitkin bir durumda koltuğa yığıldı.

“Sorun, Carmichael, siz sorun, benim gücüm kalmadı,” dedi.

Bay Carmichael çocuklarla konuşmasını çok iyi bilirdi. Sara bunu hemen anladı.

“Önce sözüyle ne demek istiyorsunuz, çocuğum?”

“Babam beni getirdiği zaman demek istiyorum.”

“Babanız nerede?”

“Öldü. Tüm parasını yitirmişti. Bana bir şey kalmamıştı. Hiç kimsem de yoktu.”

Hintli centilmen sözünü kesti:

“Babanız servetini nasıl batırdı?” diye sordu.

“Kendisi batırmadı,” dedi Sara. “Çok sevdiği bir dostu vardı, o aldı babamın parasını. Babam ona çok güvenirdi.”

Hintli centilmenin soluğu kesiliyordu.

“Belki de o dostun kötü düşüncesi yoktu, belki bir yanlışlık olmuştur,” dedi.

“Evet, belki de,” dedi Sara. “Ama bu işler babama çok acı geldi, bu yüzden öldü.”

“Babanızın adı neydi?” dedi Hintli centilmen.

“Ralph Crewe’di,” dedi Sara. “Yüzbaşı Crewe. Hindistan’da öldü.”

Hintli centilmenin solgun yüzü mosmor kesilmişti.

“Carmichael!” diye kekeledi. “O! O! O çocuk!”

Ram Dass efendisine koştu. Bir şişeden bir bardağa birkaç damla ilaç damlattı, hastanın dudaklarına götürdü. Sara titriyordu. Bay Carmichael’e baktı.

“Ben hangi çocuğum?” diye sordu.

Bay Carmichael:

“Babanızın dostu bu beydir,” diye yanıtladı. “Korkmayın, yavrucuğum, iki yıldır sizi arıyoruz.”

Sara elini alnına götürdü, dudakları büzüldü:

“Bütün bu süre içinde Bayan Minchin’in okulundaydım ben,” dedi, “şuracıkta, duvarın öbür yanında...”

Bayan Minchin'in Cezası

Bu büyük, bu beklenmedik sevinç Bay Carrisford'u çok sarstı. Ama Bay Carmichael, Sara'yı götürmek isteyince, "Bırakın, o hep yanımda kalsın, gözümün önünde olsun istiyorum," diye inledi.

"Ben onunla ilgilenirim, annem de nerdeyse gelir," diye atıldı Janet. "Sara'yı odadan çıkardı."

"Sizi bulduğumuza öyle sevindik ki," dedi. "Öyle sevindik ki anlatamam."

Donald'ın elleri cebindeydi.

"Paramı size verdiğim zaman adınızı sorsaydım, 'Sara Crewe' derdiniz, hemen bulunurdunuz!" diyordu.

Bu sırada bayan Carmichael geldi. Çok heyecanlıydı, Sara'yı göğsüne bastırdı, sevgiyle öptü.

“Çok heyecanlanmışsınız, yavrucuğum, ama hakkınız da yok değil,” dedi.

Ama Sara'nın dudaklarını yakan bir soru vardı. Gözleriyle kitaplığın kapısını gösterdi.

“O muydu, kötü dost o muydu? Yalvarırım, söyleyin,” dedi.

“Ona ‘kötü’ demeyin, yavrucuğum. O gerçekten batırmamıştı babanızın parasını. Ama bir ara öyle sandı, babanızı çok sevdiği için kederlenip hastalandı, ölecekti nerdeyse. Aklı başına geldiği zaman da babanız ölmüştü.”

“Beni arıyorlarmış. Ben o kadar yakındaydım ki!” dedi Sara.

“Sizi Fransa’da sanıyorlardı,” diye açıkladı bayan Carmichael. “Bay Carrisford sizi her yerde aradı. Penceresinin önünden geçtiğiniz zaman, dostunun kızı olduğunuzu usundan bile geçirmiyordu, ama onu düşünerek size acıyordu, size iyilik etmek istedi. Ram Dass’a pencerenizden geçmesini, odanızı güzelleştirmesini söyledi.

Sara bir sevinç çığılığı kopardı.

“Ne!” diye atıldı. “Tüm o güzel şeyleri Ram Dass mı getirmişti?”

“Evet, canım, Bay Carrisford çok iyidir, çok cömerttir.”

Kapı açıldı. Bay Carmichael, Sara’yı çağırdı.

“Bay Carrisford biraz iyileşti, sizi görmek istiyor,” dedi.

Sara Hintli centilmenin yanına koştu. Zayıf elini tuttu, birçok kez öptü.

“Demek benim dostum, benim büyük dostum sizsiniz,” dedi.

Bay Carmichael karısının kulağına eğildi. “Carrisford üç haftaya kadar ayağa kalkar, şimdiden iyileşmiş gibi,” diye fısıldadı. Gerçekten de Bay Carrisford birden değişmişti. “Küçükhanım” bulunmuştu artık. Alınacak birçok karar vardı. Önce Bayan Minchin’e haber vermek gerekiyordu. Sara bir daha hiç ayak basmayacaktı o okula. Bay Carrisford’un kararı kesindi. Sara da “Oraya dönmeyeceğim için mutluyum,” diyordu. Bay Carmichael gidip Bayan Minchin’le konuşacaktı, ama Bayan Minchin kendisi geldi. Sara’ya bir iş vermek istemiş, onu hiç bir yerde bulamamıştı. Hizmetçiler mantosunun altında bir şey saklayarak komşu eve girdiğini söylemişler, Bayan Minchin küplere binmişti. Kitaplığa girdiği zaman, Sara, Bay Carrisford’un yanında oturuyordu.

“Bay Carrisford’u rahatsız ettiğim için üzgünüm,” dedi Bayan Minchin. “Ama söylenecek bir çift sözüm var: Ben komşu okulun müdürüyüm.”

Hintli centilmen sessiz sessiz ona baktı, sonra:

“Tam zamanında geldiniz,” dedi. “Avukatım Carmichael sizinle görüşmeye gidecekti şimdi.”

“Avukatınız mı? Avukatınızla ne işim olabilir benim? Acıyarak barındırdığım bir öğrenci evinize gelmiş, benden izin almadan geldiğini söyleyecektim,” dedi Bayan Minchin, sonra da Sara’ya döndü: “Hemen okula dön, cezayı hak ettin,” diye ekledi.

Hintli centilmen Sara’yı kendine doğru çekti.

“Hayır, gitmeyecek,” dedi. “Onun yeri benim evimdir artık.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

Hintli centilmen Sara'nın iki elini avuçlarına aldı.

“Kısaca anlatıverin, Carmichael,” dedi.

Bay Carmichael, Bayan Minchin'e olanları anlatmaya başladı:

“Sizin acıyarak barındırdığınız Sara Crewe prenseslerden daha zengindir. Bay Carrisford iki yıldır kendisini arıyordu, şimdi buldu, bir daha da ayrılmayacak ondan.”

“Ama çocuk benim okulumda bulundu, onun için her şeyi yaptım. Ben olmasam, sokaklarda açlıktan ölürdü.”

Bay Carrisford kendini tutamadı:

“Sizin okulunuzda çektiği acıları hiçbir yerde çekemezdi,” dedi.

“Yüzbaşı Crewe bana bırakmıştı onu,” dedi Bayan Minchin. “Büyüyünceye kadar benim okulumda kalmalı. Yasa da benden yana çıkacaktır.”

Bay Carmichael sözünü kesti:

“Siz de iyi bilirsiniz ki yasayla hiç ilgisi yok bu işin,” dedi. “Sara size dönmek isterse, Bay Carrisford buna karşı gelmez. Her şey Sara'ya bağlı.”

“Peki,” dedi Bayan Minchin, sonra Sara'ya döndü: “Seni şımartmadım, ama iyi yetiştirdim, çok da severim.”

“Sahi mi, efendim?” dedi Sara.

Bayan Minchin kıpkırmızı kesildi:

“Çocuklar kendilerini sevenleri bilmezler,” dedi. “Amelia da, ben de senin en akıllı öğrencimiz olduğunı söyledik. Babanın dileğini gerçekleştirmek için bizim okula dönmeyecek misin?”

Sara Bayan Minchin’e yaklaştı, gözlerini gözlerine dikti:

“Siz neden dönmek istemediğimi bilirsiniz, Bayan Minchin, çok iyi bilirsiniz,” dedi.

Bayan Minchin’in gözleri öfkeyle parlıyordu:

“Öyleyse dostlarının hiçbirini göremeyeceksin,” dedi.

Bay Carmichael söze karıştı:

“Affedersiniz, efendim,” dedi. “Sara her istediğiyle görüşebilir. Bayan Crewe’in dostlarının aile büyükleri, çocuklarının onunla dostluk etmesine engel olmazlar herhalde.”

Bayan Minchin neye uğradığını bilemedi. Düşündüğü tuhaf amcadan daha tehlikeliydi bu adam. Hiçbir baba çocuğunun büyük elmas kuyularının küçük sahibiyle düşüp kalkmasına engel olmazdı. Hem Bay Carrisford Sara’nın neler çektiğini anlatırsa, okulu için hiç de iyi olmazdı. Kapıya doğru yürüdü.

“Bu çocuk hiçbir zaman içten olmadı, iyilikten anlamaz,” diye homurdandı. “Gene kendini prenses sanmaya başlayacak.”

Sara birazcık kızardı:

“Her zaman bir prenses olmaya çalıştım, yalan değil,” dedi alçak sesle. “Her zaman, açken de, üşürken de... her zaman bir prenses gibi davranmak istedim.”

O akşam okulun öğrencileri çalışma salonunda toplanmışlardı. Ermengarde içeriye girdi, elinde bir mektup vardı, çok sevinçliydi. Öğrencilerden birkaçı:

“Ne oldu?” diye atıldı.

“Sara’dan uzun bir mektup aldım.”

“Sara’dan mı? Sara nerede?” diye bağırdı Jessie.

“Komşumuzun, Hintli centilmenin evinde,” dedi Ermengarde. “Elmas kuyuları varmış, gerçekten varmış!”

Arkadaşları çevresinde toplandılar, soluk soluğaydılar.

“Gerçekten varmış,” diye sürdürdü Ermengarde. “Bir ara Bay Carrisford her şey yok oldu sanmış, ama...”

“Bay Carrisford kim?” diye sordu Jessie.

“Komşumuz. Yüzbaşı Crewe de öyle sanmış, kederden ölmüş. Bay Carrisford çok hastalanmış. İyileşir iyileşmez Sara’yı bulmak istemiş, ama nerede olduğunu bilmiyormuş. Sonra hiçbir şeyin yok olmadığı anlaşılmış. Kuyularda milyonlarca elmas varmış. Saracık çatı katında bir fareyle dostluk ederken, soğuktan donarken, çok, ama çok, çok, çok zenginmiş. Buraya dönmeyecek artık. Yarın öğleden sonra onu görmeye gideceğim.”

Bayan Minchin odasına kapanmıştı, hiçbir şeyle ilgilenmiyordu. Öğrenciler bunu fırsat bildiler, geç saatlere kadar ayrılmadılar Ermengarde’in yanından, Sara’nın mektubunu dönüp dönüp baştan okumaktan bıkmıyorlardı.

Olanları herkes gibi Becky de biliyordu. Daha erken çıktı yukarıya. Biraz yalnız kalmak, sihirli odayı bir kez daha görmek istiyordu. Bu oda ne olacaktı şimdi? Sihirbaz güzelim odayı Bayan Minchin'e bırakacak değildi ya! Becky Sara için çok seviniyordu, ama son kata gelirken gözleri yaşarmıştı. Ateş yanmayacaktı o gece, pembe lamba yanmayacaktı, yemek bulunmayacaktı. Kapıyı açtığı zaman bir çılgılık koparmasına ramak kaldı. Pembe lamba yanıyor, ateş çıtırdıyordu, yemek hazır. Ram Dass Becky'ye gülümseyordu:

“Genç hanım sizi unutmadı, beye her şeyi anlattı,” dedi. “Bu mektubu size yolladı, üzgün uyumanızı istemedi. Efendim de yarın evinize gelmenizi buyurdu. Genç hanımınıza hizmet edeceksiniz artık. Bu gece her şeyi götüreceğim buradan.”

Anna

Büyük Aile'nin çocuklar odasında sonsuz bir sevinç vardı. Çocuklar, "Dilenci-olmayan-küçük-kız" gibi eşsiz bir dostları olacağını hiçbir zaman ummamışlardı. Herkes bulamazdı böyle bir dostu. Ona başından geçenleri anlatırmaktan bıkmıyorlardı. O da o soğuk odayı, kırık eşyaları, Rodilard'ı, serçeleri anlata anlata bitiremiyordu. Öykülerini Hintli centilmen de dinliyordu. O da Sara'nın düşünüyü nasıl gerçekleştirdiğini, çatı katındaki odasını nasıl düzelttiğini anlatıyordu.

"Sihirbazın siz olduğunuzu öğrendiğim için ne kadar mutluyum," diyordu Sara.

Çok, ama çok seviyorlardı birbirlerini, çok da iyi anlaşıyorlardı. Hintli centilmen "küçükhanım" kadar hoş bir arkadaş görmemişti. Kesinlikle iyilemişti ar-

tık. Gece sihirbazlığını sürdürüyor, ikide bir güzel güzel sürprizler hazırlıyordu. Örneğin bir akşam, Sara içeriye girdiği zaman çok güzel bir köpek bulmuştu, köpeğin boynundaki altın tasmada şöyle bir yazı vardı: “Adım Boris, prenses Sara'nın hizmetindeyim.”

Bir akşam da dalgın dalgın ateşe bakıyordu.

“Ne o, Sara, gene neler kuruyorsun?” dedi dostu.

“Düşümün gerçek olduğu günden önce bir yoksul kıza rastlamıştım,” dedi Sara.

Sonra sokakta bulunan parayı, rastladığı dilenci kızı, fırıncı kadını anlattı. “Az önce bunu düşünüp bir şeyler kuruyordum,” diye bitirdi sözünü.

“Nedir o kurduğun?” dedi Bay Carrisford. “Her istediğini yapabilirsin.”

Sara biraz duralıyordu. Sonra:

“Çok param olduğunu söylüyordunuz,” dedi. “O kadar zenginsem, fırıncı kadına gitmek, aç bir çocuk görünce içeriye çağırıp karnını doyurmasını, sonra da hesabı bana yollamasını söylemek isterdim. Bunu yapabilir miyiz?”

“Hemen yarın.”

“Çok teşekkür ederim,” dedi Sara. “Aç kalmanın ne demek olduğunu bilirim.”

“Ama artık böyle şeyler düşünme, canım,” dedi Bay Carrisford. “Gel, şöyle yanıma otur. Prenses olduğunu düşün yalnız.”

“Evet,” dedi Sara, gülümsedi. “Öyle ya, yoksullara yiyecek dağıtıyorum...”

Ertesi gün, Bayan Minchin penceresinden sokağa bakıyordu. Bay Carrisford kürklere bürünmüş bir kü-

çük kızla arabaya binmeye hazırlanıyordu. Bayan Minchin bu küçük kıızı çok iyi tanırdı, gördükçe sinirlenirdi, arkasında bir küçük kız daha vardı, onu görmek Bayan Minchin'i daha da sinirlendiriyordu: bu da Becky'ydi. Becky'nin yanakları al aldı şimdi, üstü başı düzgündü, Bayan Sara'nın özel hizmetçisiydi.

Araba fırının önünde durmakta gecikmedi. Fırıncı kadın vitrine sıcacık çörekler koyuyordu gene. İçeriye girenleri görünce tezgâha geldi. Sara'ya dikkatle bakmaya başladı:

"Sizi tanır gibiyim," dedi.

"Evet," dedi Sara, "dört kuruşuma altı çörek vermiştiniz, sonra..."

"Siz de bunların beşini yoksul bir kıza bırakmıştınız. Bunu hiç unutamadım. Şimdi çok iyi, çok mutlu görünüyorsunuz, buna sevindim."

"Evet," dedi Sara. "Çok mutluyum. Sizden bir şey rica edecektim."

Sara tezgâha dayandı, tasarısını anlattı. Fırıncı kadın ilgiyle dinledi.

"Benim için bir zevk olur bu," dedi. "Ben yoksul bir fırıncıyım, çok şey veremem. Ama o soğuk günden beri sizi düşünerek çok çörek dağıttım. Ne kadar ıslanmıştınız, ne kadar açtınız! Gene de eşsiz bir prenses gibi, çöreklerinizi bir başkasına vermiştiniz."

Bay Carrisford gülümsedi. Sara da gülümsedi:

"Zavallıcık çok kötü bir durumdaydı," dedi, "benden daha açtı."

"Nerdeyse açlıktan ölecekti. O günkü durumunu sık sık anlattı bana."

“Gene gördünüz mü onu?”

“Elbette. Şimdi bizim yanımızda. Bana çok yardımcı dokunuyor.”

Fırıncı kadın dükkânın arka kapısına doğru girip seslendi, küçük kız da çıkıp geldi. Üstü başı tertemizdi. Sara’yı hemen tanıdı, hayranlıkla bakmaya başladı.

“Aç kaldıkça bana gelmesini söylemişim,” dedi fırıncı kadın. “Çok dürüst bir kızdı, ona bağlandım, evde ona bir yer verdik. Adı Anna’dır.”

Sara elini uzattı, tokalaştılar.

“Burada olmanıza çok sevindim,” dedi Sara. “Bayan Brown benim için ekmek, çörek dağıtmanıza izin verir herhalde. Memnun kalırsınız sanıyorum, öyle ya, yiyecek bir şey bulamamanın ne demek olduğunu siz de çok iyi bilirsiniz.”

“Evet efendim,” dedi küçük kız. Başka bir şey söylemedi. Ama Sara sözlerinin anlaşıldığından kuşku duymuyordu. Anna onu kapıya kadar geçirdi, Prenses Sara’yı götüreren araba gözden silininceye kadar arkasından baktı.

